

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 36 (3516) 2017 SEPTEMBER – RUGSĖJIS 19 • LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS - LITHUANIAN BI-WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina – \$2

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI – 65

KLB Krašto tarybos nariai 1952 rugpjūčio 30-31 d.d., I suvažiavime Montrealyje Ntr. iš Giedros Rinkūnaitės-Paulionienės asm. archyvo

Sėdi I eilėje (iš k.): Ona Indrelienė, Marija Jokubynienė, Ieva Monkuvienė, adv. Kęstutis Grigaitis, mkt. Marija Arlauskaitė, adv. Jonas Matulionis, mkt. Petronėlė Juškevičienė, mkt. Stasė Prapuolenytė, Petras Lukoševičius, kun. Kazimieras Rickus, kun.dr. Jonas Gutasas. Vidurinėje eilėje stovi: (iš k.) Kęstas Toliušis, agr. Jonas Činga, mkt. Jeronimas Gaižutis, žurn. Jonas Kardelis, Jonas Jokubėnas, Povilas Vaitonis, dr. Agota Šidlauskaitė, mkt. Antanas Rinkūnas, Vytautas Meilus, Jonas R. Simanavičius, Kostas Lukošius. Paskutinėje eilėje stovi: (iš k.) Jonas Juškaitis, kun. Petras Baniūnas, prof. dr. Alfonsas Zubrys, Herbertas Stepaitis, inž. Pranas Čeponis, inž. Algirdas Šalkauskas, prof.dr. Adolfas Šapoka, inž. Jokūbas Sližys, dr. Antanas Juozapavičius, kun.dr. Juozas Tadaraukas, agr. Kostas Andriuškevičius ir Pranas Alsėnas. Posėdyje nedalyvavo ir nuotraukoje nėra šešių narių: dr. Antano Pacevičiaus, prof.dr. A.Paplausko-Ramūno, dr. Jono Yčo, Adomo Kantauto, Pauliaus Šiugždinio ir Povilo Liaukevičiaus

Dirbkime ten, kur esame

Pati didžioji problema netolimoje ateityje gali atsirasti dėl savųjų žmonių praretėjimo. Natūralus prieaugis, nors pastaraisiais metais ir padidinęs išsijungiančių į mokyklas ar organizacijas skaičių, vis palyginti su praeitimi yra gerokai mažesnis. Be to, iš to naujojo priaugančio būrio gali daugiau nubyrėti dėl aplinkos poveikių, negu tai atsitikdavo praeityje. Todėl yra būtina išlaikyti kuo platesnę lietuviškąją visuomenę ir ieškoti būdų ją cementuoti. Mat, pokarinę išeiviją stipriai jungė bendras likimas, o išeivijoje užaugusi karta nėra likiminio pobūdžio ir jos tarpusavio gijų reikėtų ieškoti nebent lietuviškose mokyklose, organizacijose, stovyklose. Kiek šitoji jungtis įstengs atsverti sunkų aplinkos spaudimą, nuo to ir priklausys užsiangažavimas lietuviškai veiklai. Jau vien dėl to dėmesys SAU turėtų būti padidintas, mažiau blaškomas. Tik geriau susitelkę, nors ir kiekybiškai ir mažesne apimtimi galėsime tęsti ir gerinti vyresniųjų pradėtą darbą, stiprinti pagrindinius lietuviybės išlaikymo židinius: savas mokyklas, jaunimo organizacijas, parapijas, sporto klubus, šokių bei dainų ansamblius. Sunykus šiems sambūriams, sunyks ir lietuviybė. Todėl pirmiausia reikia dirbti ten, kur esame, kur gyvename, nes jei išeivija stipresnė – tai ir Lietuva didesnė. Atėjo laikas pagalvoti, kad kiekvienas lietuvių kilmės žmogus yra mums brangus. Šalia kitų užduočių tebūna neužmirštinas ir žmonių vajas.

ČS (Iš knygos *Penki taškai...*, 2004 m.)

<...Kanados lietuvių bendruomenės organizacija yra skirta tik tiems uždaviniams, kuriems mus įpareigoja mūsų lietuviška kilmė, mūsų lietuviškas kraujas. Ji yra vienintelė organizacija, jungianti visus Kanados lietuvius tautiniu pagrindu, nepaliesdama niekieno nei pilietybės, nei pasaulėžiūros ir politinių įsitikinimų bei atitinkamos veiklos ar organizacijų. Jos veiklos dirvos tik ten, kur lietuviškoji širdis traukia. Ką atsinešėm iš tėvų žemės arba ką tėvai mums atnešė, mums vienodai brangu, o tai ir yra geriausias mūsų KLB veiklos sėkmingumo laidas...>

Iš KLB Krašto tarybos I suvažiavimo pareiškimo
(1952 rugpjūčio 30-31 d.d.)

ŠIAME NUMERYJE

- Prelatas E.Putrimas: būti lietuviu reiškia būti bendruomenės dalimi – 2, 3 psl.
- Naujas LR ambasadorius Kanadoje – 3 psl.
- Švietimo komisija, arba „Aš esu lietuvis“ – 4 psl.
- Montrealio Vytauto klubas ir jo veikla – jau tik istorija – 5, 8 psl.
- Klausymas ir susikalbėjimas – 7 psl.

Prelatas E.Putrimas: *būti lietuviu reiškia būti bendruomenės dalimi*

Prel. E.Putrimas, Lietuvos vyskupų konferencijos delegatas užsienio lietuvių katalikų sielovados reikalams

Prelatas Edmundas Putrimas nuo 2003 metų yra Lietuvos vyskupų konferencijos delegatas užsienio lietuviams katalikams. Gyvena Toronte, Kanadoje. Ten jau 35 metus organizuoja Prisikėlimo parapijos stovyklavietėje rengiamas Kretingos vasaros stovyklas, skirtas užsienio lietuvių vaikams. Edmundas Putrimas taip pat lanko lietuvius Pietų Amerikoje, kur ne tik bendrauja su vietos lietuvių bendruomenėmis, bet ir susitinka su ten kalinčiais lietuviais kaliniais, rūpinasi jų sielovada. Su prelatu E.Putrimu kalbėjosi Augminas Petronis (bernardinai.lt)

– Šiomet Kretingos stovyklai yra 35 metai, kasmet į ją atvažiuoja daugybė vaikų. Nuo ko prasidėjo šitos stovyklos? Kaip tai įvyko?

– Atskirkime stovyklą ir stovyklavietę. Stovyklavietė priklauso Toronto Prisikėlimo parapijai ir tėvams pranciškonams, kurie prieš daugiau nei 60 metų pilni misionieriškos dvasios su parapijiečiais įkūrė stovyklavietę – ėjo, kirtė medžius ir statė namelius, kur jaunimas galėtų rinktis kiekvieną vasarą ir saugiai praleisti savo vasaros atostogas. Prieš 35 metus toks sumanymas kilo Linai Kuliavienei. Ji pasiūlė tėvui Augustinui Simanavičiui, OFM, ilgamečiam Toronto Prisikėlimo parapijos klebonui, panaudoti šitą stovyklavietę, pritaikyti programą lietuviškai kalbančiam ir lietuviškai nekalbančiam jaunimui. Mums tai buvo ir liko didelis iššūkis – kaip galime padėti jaunimui, pritraukti tą jaunimą prie parapijų ir lietuviškos bendruomenės veiklos. Gyvename miestuose, didmiesčiuose, esame visur išsibarstę. Be to, sekuliarizmas klesti, Bažnyčia dažnai tampa tik formalus reiškinys žmonių gyvenime, o čia yra vieta, kur jaunimas renkasi, kur mėginame atkreipti dėmesį į katalikišką tapatybę ir į savo lietuvišką kilmę.

– Jūs jau daug metų kasmet dalyvaujate šioje stovykloje. Kas pasikeitė per tuos metus, ar vaikai tokie pat kaip seniau, ar jaučiate, kad kažkas juose keičiasi?

– Taip, jie yra labai pasikeitę, labai jaučiasi didžiulis jaunatviškas entuziazmas. Jauni žmonės yra prisirišę prie šitos vietos taip pat, kaip ir prieš 35 metus. Sto-

vykla jau turi savo galias tradicijas ne tik tarp jauni-mo, bet ir visoje bendruomenėje. Bet ir keičiasi – daro didelę įtaką socialinė medija, sekuliarizmas, kuris vis labiau bando atitraukti jaunimą nuo Bažnyčios. Seniau mažiau to buvo, dabar labai tas jaučiasi. Kodėl taip yra? Yra keletas priežasčių... Mūsų visuomenė ir masinė žiniasklaida daro įtaką. Bet kai jaunimas čia... Viena iš populiarenių vakarinių programų stovykloje yra susikaupimo vakaras. Mes rengėme apklausą – pasirodo, daugiau nei 70% vaikų pasakė, kad jiems labiausiai patiko susikaupimo vakaras. Tai yra įrodymas, jog jauni žmonės, nors ir atitraukiami nuo Bažnyčios, nuo Kristaus, bet vis tiek ieškojimas jiems labai svarbus ir gilus išgyvenimas.

– Man, kaip žmogui, kuris čia atvažiavo, palieka didelį išpūdį tai, jog jaunimas yra labai patriotiškai nusiteikęs. Ir kartais atrodo, gal gerai būtų, kad ir Lietuvoje jauni žmonės būtų tokie patriotiški. Ką jūs darote su tais vaikais, kad nors jie gyvena čia, Kanadoje, arba JAV, bet užauga tokie Lietuvos patriotai?

– Mes vėl grįžtam prie to, kad kiekvienas jaunuolis ieško savęs, ieško tapatybės, savo šaknų. Kartais sakoma, kad, norint atrasti savo tautinę tapatybę, reikia išvažiuoti iš savo krašto. O stovyklos aplinka padeda jaunimui išsireikšti, formuoti savo tapatybę ir ja didžiulis. Stovykloje mes gyvename atskirame pasaulyje – uždarome vartus, ir mūsų pasaulis visiškai neturi ryšio su aplinkiniu, tikruoju pasauliu. Galime sakyti, kad mes kuriame savo pasaulį, remdamiesi idealizmu ir principais. Taigi, stovykloje vaikai pastebi, kad būti lietuviu smagu. Ir, kas labai svarbu, būti lietuviu yra būti bendruomenės dalimi. Mes turime suprasti, kad būti lietuviu, būti kataliku vienas pats aš negaliu. Aš turiu priklausyti Bažnyčiai, turiu priklausyti bendruomenei, tautai. Kai jaunas žmogus neturi galimybės to patirti, jis negali pilnai išgyventi savo lietuviškumo ar savo katalikiškumo.

– Stovyklos metu vyko susikaupimo vakaras, ir jūs rodėte truputį medžiagos iš savo kelionių po Pietų Ameriką. Man buvo labai įdomu sužinoti, kad jūs lankote lietuvius kalinius Pietų Amerikos kalėjimuose. Kas ir kaip jus patraukė ten vykti? Kaip tos kelionės prasidėjo?

– Viskas prasidėjo, kai aš buvau kapelionas Vasario 16-osios lietuvių gimnazijoje, Vokietijoje, prieš 25 metus. Į gimnaziją atvažiuodavo mokinių iš Pietų Amerikos: iš Brazilijos, iš Urugvajaus, iš Argentinos, Venesuelos ir Kolumbijos. Mokiau juos Lietuvos istorijos ir tikybos. Kadangi esu gyvenęs ir studijavęs Italijoje 8 metus, man tas „lotyniškas“ mentalitetas buvo suprantamas, dėl to galėjau greitai rasti bendrą kalbą su tais mokiniais iš Pietų Amerikos. Pietų Amerika turi savo specifinę kultūrą.

Paskui buvau pakviestas važiuoti į Pietų Ameriką aplankyti ten esančias lietuvių bendruomenes, tuo metu ten vyko 7-asis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas. Po to jaunimas, grįžęs iš Vasario 16-osios gimnazijos, pradėjo rengti vasaros stovyklas, suvažiavimus. Aš pradėjau važinėti pradžioje į vieną vasaros stovyklą... Sausio mėnesį (šypsosi)... Buvo taip: vienas kraštas, kitas kraštas, viena stovykla, kita stovykla. Vėliau, jau dabar prieš 20 metų, buvo nuspręsta suorganizuoti Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimą vienais metais Argentinoje, kitais metais Urugvajuje, kitais metais Brazilijoje. Kiekvienais metais atvažiuoja

jaunimas iš įvairių bendruomenių į tą kraštą ir pagal pasaulio jaunimo lietuvių suvažiavimo programą rengiama rimtoji studijų dienų dalis, susipažinimas su vietine lietuvių bendruomene, jos istorija, tradicijomis. Šiomet vyko XX Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimas. Jau dvidešimt metų važiuoju į Pietų Ameriką. Taigi, ten nuvažiavęs pradėjau lankyti ne tik lietuvių bendruomenes, parapijas, bet ir kalėjimus, kur kali mūsų tautiečiai. O daugiausia lietuvių kalinių yra Limoje, Peru ir San Paule, Brazilijoje.

– Kodėl ten? Nes ten daugiausia narkotikų kontrabandos keliauja?

– Taip, tie miestai yra svarbiausi punktai. San Paulo, Limos oro uostas, kiti didesni oro uostai, kur yra reisai į Europą. Daugiausia narkotikų siunčiama į Londoną ir Amsterdamą.

– Kaip atėjo mintis lankyti kalinius?

– Kai pradėjau lankyti lietuvių bendruomenes tuose kraštuose, jie man aiškino, kad policija kreipėsi į juos ir prašė vertėjų. Tada pradėjo pasakoti, kad yra tokių lietuvačių, kurie gabena narkotikus. Paskui, kai apie tai pradėjome kalbėtis su diplomatine atstovybe ir su Lietuvos užsienio reikalų ministerija, paaiškėjo, kad skaičiai ne mažėja, bet didėja. Gauti leidimus aplankyti tuos kalėjimus labai sudėtinga ir sunku. Ačiū Dievui, kad, padedant vietinei Bažnyčiai, per Lietuvos diplomatus pasisėkdavo gauti tinkamus leidimus ne tik tai įeiti, bet ir pabūti su jais. Net ne vieną sykį esu Mišias atnašavęs kaliniams, tikrai teko daug laiko praleisti su jais, pasikalbėti ar išpažintį išklausti.

Taigi, kai tik pradėjau su kaliniais kalbėtis, mėginau susigaudyti, kodėl jie ten yra. Iš pradžių maniau, jog jie patys narkotikus vartoja, bet paaiškėjo, kad ne. Paskui išaiškėjo, kodėl jie vadinami mulais (*Drug Mule* – angl. narkotikų mulas – taip vadinami narkotikus per sieną gabenantys žmonės, – red. past.). Taigi, mulos ispaniškai yra asilas. Ir per Andų kalnus keliauja mulai, mulams ant kupros uždedami maišai, žmonės taip ir keliauja per Andus. Ir tas žodis prilipo jiems, tiems prekeiviams – mulai. Jie yra aukos, nes jiems prižadama visko. Jiems užmoka už kelionę į Pietų Ameriką, už gyvenimą ten, paskui jiems pristato lagaminą, kurį reikia parvežti į Europą. Vadinasi, iš pradžių tai nėra prieš asmens valią. Bet tada, kai jau gauna tą lagaminą arba praryti tuos narkotikus prieš skrydį, tai jau nebėra laisvos valios pasirinkimas – žmonės būna priverčiami.

– Ar tuos kalinius, kuriuos sutinkate kalėjimuose, pasiekia Geroji naujiena, krikščionių tikėjimas?

– Yra įdomu. Vieni laukia tavęs grįžtant, esu gavęs tokią žinutę: „Tavo apsilankymas man buvo Kalėdos.“ O kiti... Išlieja visą savo pyktį ant tavęs. Pikti, nes „Lietuvos valdžia jiems nepadeda“. Jie yra...

– Vieniši?

– Vieni vienai. Vienišumas yra atskira tema. Bet būti kalėjime, kur sąlygos... Pavyzdžiui, Sarita Colonia kalėjime, Limoje, prie oro uosto. Ten gyvena dvylika vienam kambaryje, o kambarys skirtas aštuoniems. Kiek yra lietuvių, kurie miega ant vieno čiužinio, keliese koridoriuose. Jie negauna jokių patogumų. Kai tave įmeta į tą kalėjimą, jeigu neturi pinigų, neturi nei čiužinio, nei savo rankšluosčio, neturi muilo. Tu esi vienui vienas. Man su jais būnant yra buvę tikrai gražių atsivertimo momentų, kur matai, kaip Viešpats veikia. O kiti... Esi tikrai emocijomis daužoma bokso kriaušė. Ir kadangi man tenka įeiti į kalėjimo gilumą, tai jau žinau, kur yra tie, angliškai – *Solitary Confinement*. Ten yra uždaryti tie, kurie pridaro nesąmonių kalėjime, juos uždaro iki 3 mėnesių karceriuose.

Nukelta į 3-įj psl.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada

Tel. 905 275-4672 • FAX 905 275-4364

E-mail: tevzib@rogers.com • www.tevzib.com • **Teviskės ziburiai**

Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija „Žiburiai“

METINĖ PRENUMERATA:

REGULIARI – \$85 (paprastu paštu), **\$135** (1 klasės paštu)

RĖMĖJO – \$105 (paprastu paštu), **\$155** (1 klasės paštu)

Į UŽJŪRIUS – \$185 (oro paštu), **\$105** (paprastu paštu, Kan. dol.)

JAV – \$105 reguliari, \$125 – rėmėjo, \$165 – 1 klasės paštu

JAV prenumeratoriai atsiskaito JAV doleriais.

Redaktorė – Sigina Katkauskaitė, **redaktorės pad.** – Rima Žemaitytė-De Iuliis, **maketuotoja** – Akvilė Minkevičienė, **administratore** – Aušra Trussow. **Tinklalapio redaktorė** – Andrea Benotaitė.

Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Printed in Canada. ISSN 0040-4063. Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address above.

We thank the Lithuanian Canadian Foundation for funding the publication of parish news and the American Lithuanian Foundation for its support.

We acknowledge the financial support of the Government of Canada

Canada

Naujas LR ambasadorius Kanadoje

Kanados lietuvių bendruomenės atstovai ir ambasados darbuotojai Kanados gen.gubernatoriaus D.Johnston (trečias iš k.) priėmimo su naujuoju ambasadoriumi D. Pranckevičiumi, jo žmona ir sūnumi (4 ir 5 iš k.)

Lietuvos ambasadorių Kanadoje D.Pranckevičių sveikina Kanados gen. gubernatorius David Johnston (d.)

Lietuvos ambasadorius Kanadoje Darius Pranckevičius rugpjūčio 31 dieną Otavoje įteikė skiriamuosius raštus Kanados gen. gubernatoriui David Johnston. Iškilmių metu buvo aptartas abipusis pasiryžimas plėtoti Lietuvos ir Kanados santykius sprendžiant aktualius dvišalius ir tarptautinės darbotvarkės klausimus bei apžvelgtos naujos galimybės investicijų ir prekybos srityse, kurios atsivers artimiausiu metu po laisvos prekybos susitarimo tarp ES ir Kanados laikino taikymo pradžios. Tai pat buvo aptartos karinių ryšių plėtojimo, transatlantinio ir Baltijos jūros regiono valstybių saugumo temos, NATO darbotvarkės aktualijos bei paramai Ukrainai.

D. Pranckevičius padėkojo gen.gubernatoriui už Kanados istorinę paramą, nuosekliai palaikant Lietuvos valstybingumą bei už šios šalies karinių pajėgų dalyvavimą, stiprinant rytinių NATO šalių saugumą bei prisidedant prie NATO kolektyvinės gynybos pastangų.

URM inf. ir ntrs.

Juodojo kaspino dienos minėjimas Otavoje

2017 m. rugpjūčio 28 d. Kanados Centrinės ir Rytų Europos šalių taryba Otavoje surengė Juodojo kaspino dienos minėjimą, skirtą pažymėti Kanadoje minimą nacizmo ir komunizmo nusikaltimų aukų atminimo dieną, patvirtintą Kanados parlamento 2009 m.

Renginyje dalyvavo Latvijos, Estijos, Lietuvos, Lenkijos, Ukrainos, Čekijos, Vengrijos ir Gudijos Otavoje esančių bendruomenių atstovai. Minėjime taip pat dalyvavo Lietuvos ambasadorius Kanadoje Darius Pranckevičius su šeima bei kitų šalių diplomatai (nuotraukoje viršuje). Buvo parodytas NATO sukurtas dokumentinis filmas apie pokario pasipriešinimą sovietų okupacijai Baltijos valstybėse. Renginyje dalyvavo Otavos miesto savivaldybės atstovai.

LR ambasados Kanadoje inf. ir ntr.

Prel. E.Putrimas: *būti lietuviu reiškia būti bendruomenės dalimi*

Atkelta iš 2-o psl.

Ten yra mažas langelis, nėra stiklo, nes klimatas yra labai karštas. Yra tik grotos ant lango. Ir aš nueinu, ir paimu jų rankas, ir kartu pasimeldžiame. O vienas, dabar prisimenu, perujietis pradėjo rėkti nesavu balsu, kad prie jo priečiau. Aš prieinu, jis vienas ten buvo tam kambarėlyje, jisai klausia: „Tu kunigas?“ Sakau: „Taip.“ Klausia: „Tu tiki?“ Sakau: „Taip.“ Jisai

sako: „Aš netikiu.“ Klausiu: „Tu netiki meile?“ Jis pradėjo verkti. Tik tiek reikėjo. Žmogiška ir dieviška meilė susijungia kartu. Ir tada jis verkė, verkė ir paleido mano ranką. Tada sargai mane jau varė lauk. Yra tokių jautrių momentų, sunkių momentų. Nelinkiu nė vienam padaryti tos klaidos. Angliškai sakoma: „*There is no free lunch*“ („nėra nemokamų pietų“). Už visus pietus reikia užsimokėti. Jeigu kas siūlo važiuoti į Pietų Ameriką ar kažkur į Indoneziją, ar į Turkiją nemokamai su prašymu tik padėti atgabenti kažką neaiškaus į Europą, tai kažkas labai, labai įtartino.

Bernardinai.lt, rugpjūčio 31 d.

Žinios iš Lietuvos

SEIMAS SUSIRINKO Į RUDENS SESIJĄ

Lietuvos seimas pradėjo rudens sesiją. Seimo pirmininkas Viktoras Prancietis perskaitė prezidentės Dalios Grybauskaitės sveikinimą, pristatė būsimus darbus. Vyriausybės teikiamus įstatymų projektus apžvelgė ministeris pirmininkas Saulius Skvernelis. Vienas iš svarbiausių sesijos darbų – priimti teisės aktus, kurie sudarytų galimybes gyventojams didinti pajamas, mažinti socialinę atskirtį, kovotų su papirkinėjimu. Priėmimui pristatyti įstatymų projektai, kuriais siekiama stiprinti šeimas, plėsti finansines paskatas ir paslaugas jaunoms bei vaikus auginančioms šeimoms. Taip pat bus tęsiama vaiko teisių apsaugos sistemos pertvarka, neįgaliųjų poreikių, sveikatos priežiūros paslaugų kokybės

užtikrinimas, bus mažinamos vaistų kainos ir skatinama sveika gyvensena. Šioje Seimo sesijoje taip pat planuojama priimti darbo grupės parengtą Seimo narių teisių, pareigų ir veiklos garantijų įstatymo projektą bei lydimuosius teisės aktus. Vienas iš pirmųjų seimo patvirtintų projektų – pritarimas Baltijos valstybių tarpvyriausybinei sutarčiai dėl europinės vėžės geležinkelio „Rail Baltica“. Ji buvo pasirašyta 2017 m. sausio 31 d. Taline. Susitarimu siekiama užtikrinti, kad europinės vėžės geležinkelių susisiekimo aptarnavimo sistema būtų užbaigta iki 2025 metų Lietuvos, Latvijos ir Estijos teritorijose, tam numatyti Europos sąjungos finansinę paramą ir valstybių bendrąjį finansavimą.

TOMUI VENCLOVAI – LIETUVOS APDOVANOJIMAS

Poetui, rašytojui, disidentinės veiklos veteranui T.Venclovai už ypatingus nuopelnus Lietuvos valstybei įteiktas ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro didysis kryžius. T. Venclova valstybės apdovanojimais įvertintas ir anksčiau (1995 ir 1999 m.m.), jis taip pat yra valstybinės kultūros ir meno premijos laureatas, Vilniaus garbės pilietis, šiemet jis tapo

tarptautinio poezijos festivalio „Poezijos pavasaris“ laureatu. Literatūros mokslininkas, aktyvus visuomenės kritikas T. Venclova 1977-aisiais emigravo į JAV, 1985 metais Jėlio universitete gavo daktaro laipsnį, dėstė šiame universitete. Jis yra išleidęs dešimtis poezijos, eseistikos ir publicistikos knygų, vertė literatūrą iš rusų, anglų, lenkų kalbų.

BUS DIDINAMA SENATVĖS PENSIJA

Vyriausybė nutarė nuo spalio mėn. bazinę pensiją padidinti 10 eurų. Teigiama, kad pensijos tiems, kurie turi būtinąjį darbo stažą, padidės vidutiniškai 13,5 euro. – nuo 120 iki 130 eurų. Vien šiais metais pensijų didinimui iš „Sodros“ biudžeto

reikės 31 mln. eurų, o kitamet – 124 mln. eurų. Šiuo metu vidutinė senatvės pensija yra apie 288 eurai – nuo šių metų pradžios ji padidėjo apie 20 eurų. Nuo kitų metų sausio dėl perskaičiavimo ji turėtų padidėti iki 330 eurų.

PARODA JT BŪSTINĖJE

Rugsėjo 5 dieną Lietuvos nuolatinė atstovė Jungtinėse Tautose ambasadorė Audra Plepytė kartu su Latvijos ir Estijos ambasadoriais Jungtinių Tautų pastate Niujorke atidarė parodą, skirtą BATUN (Baltic Appeal to the United Nations) judėjimui. Latvijos okupacijos muziejaus parengtoje parodoje pristatoma šios Baltijos valstybių okupacijos metais veikusios visuomeninės organizacijos veikla nuo 1966 iki 1991 metų.

BATUN judėjimo ištakos siekia praėjusio šimtmečio septintąjį dešimtmetį, kai

komiteto už Lietuvos nepriklausomybę pirmininko Antano Mažeikos ir garbės pirmininko monsijoro Jono Balkūno iniciatyva 1965 metų lapkričio 13 dieną Niujorko Madison aikštės sode į mitingą prieš Baltijos valstybių okupaciją susirinko apie 14,000 lietuvių, latvių ir estų. BATUN judėjimas aktyviai kėlė Baltijos valstybių nepriklausomybės klausimą Jungtinėse Tautose iki pat jos atkūrimo ir jų tapimo visateisėmis Jungtinių Tautų narėmis.

PAVIEŠINTI DOKUMENTAI

JAV Valstybės departamentas išleido 32 naujai suskaitmenintų dokumentų tomus apie JAV santykius su užsienio valstybėmis, tarp kurių pateikiami ir Lietuvai svarbūs dokumentai,

Internetinėje platformoje skelbiamas Valstybės departamento susirašinėjimas su JAV atstovybėmis užsienyje, susijęs su įvairiais 1920-1941 metų laikotarpio tarptautinio gyvenimo įvykiais.

Pagal Lietuvos spaudą parengė Sigina Katkauskaitė

Jonas Matulionis: „Jei veiksime kartu“

“...Mes tikėjome, mes norėjome ir troškome, kad mes, visi išbarstyti žmonės tarpe kitų tautų, ir būdami didelę mažumą, sueitume į vieną vienetą ir, būdami tame vienete, gal lengviau galėsime kovoti už mūsų visų reikalus, lengviau atsispirsime toms nulietuvavimo bangoms. [...] Mes pajutome, kad būdami organizuoti lengviau steigsime mokyklas savo priaugančiai kartai ir iš viso lengviau statysime savo tautines tvirtoves... Mus supo svetimybų jūros. O pagaliau ir pats didysis tikslas – kova už pavergtą Lietuvą atrodė, kad bus lengvesnė, jei veiksime kartu ir būsime apsijungę tvirtais organizaciniais ryšiais.“

Iš KLB pirmojo pirmininko Jono Matulionio kalbos 1962 m. vykusiame KLB Krašto tarybos suvažiavime

Švietimo komisija, arba „Aš esu lietuvis“

Rima ŽEMAITYTĖ-DE IULIIS

Be abejo, visi tie, kurie išeivijoje taip nuoširdžiai dirbo lietuviybės labui, padarė didžiulį darbą: pasėjo lietuviybės sėklą savo vaikų širdyse ir stengėsi išsaugoti tautinį savitumą. Todėl labai svarbu buvo įsteigti Švietimo komisiją (Švietimo tarybą), kuri rūpinosi lietuvių kalbos, istorijos, literatūros, kultūros mokymu. Švietimo komisijos pirmininkais yra dirbę J. Kralikauskas, A. Rinkūnas, I. Matusevičiūtė, L. Tamošauskas, S. Martinkutė-Laparskienė, V. Bireta, A. Vaičiūnas, V. Stanevičienė, G. Rinkūnaitė-Paulionienė, I. Ross, dabar šias pareigas užima V. Zubrickienė. „Daug dirbo švietėjai, dvasiniai globėjai. Taip pat mūsų šviesuliai Jonas Andruelis, Jonas Gustainis, Silvestras Čepas. Visi iki vieno buvo stipriai įsijungę į bendruomenės veiklą. Jie visi mylėjo lietuvių kalbą“, – teigia V. Stanevičienė, kuri sutiko atsakyti į keletą klausimų.

– **Kiek laiko Jūs dirbote KLB valdyboje ir švietimo komisijoje?**

– Pradėjau švietimo darbą mokytojaudama Toronto lietuvių mokykloje, būdama 17-18 metų. Pirmą užduotį buvo mokyti beveik 50 ketvirtos klasės mokinių. KLB švietimo komisijoje ir kitose KLB valdybos ir bendruomenės pareigose dirbau keletą terminų.

– **Kanados lietuvių organizacijų žinyne parašyta: „1978 m. Vidos Stanevičienės rūpesčiu visų tautinių mažumų mokykloms gauta finansinės pagalbos iš federacinės valdžios bei sudarytos geresnės sąlygos mokytis pradinėse klasių mokiniams ir gauti įskaitas (credits) gimnazijos moki-**

Lietuvių šeštadieninės mokyklos mokiniai Hamiltone, ON, prieš keletą dešimtmečių (ntr. iš knygos *Lithuanians in Canada*)

niams“. Ar galėtumėte plačiau apie tai papasakoti?

– Dirbau daugiakultūriniame centre Hamiltone ir turėjau progos pasiekti įvairius valdžios atstovus. Įtikinau juos, kad švietimo skyrius (*School Board*) mokymą etninėse mokyklose prilygintų pusvalandžiu pratęstoms pamokoms anglų mokyklose. Miesto taryba sutiko ir pasiūlė išbandyti šią sistemą lietuvių mokykloje. Deja, tais metais Hamiltono mokykla nebuvo pasirošius, bet kitais metais viskas vyko labai greitai. Miesto švietimo skyrius pradėjo mokėti algas, pirkti mokomąją medžiagą, paremti vadovėlių, programų paruošimą, rengti seminarus. Kadangi turėjau ryšį su federacine valdžia, pradėjau klibinti, kad finansais paremtų etnines mokyklas. Pasisekė. Duodavo tam tikrą sumą už kiekvieną vaiką, ragino universitetų ma-

gistrantus studentus rašyti darbus, kurie pagerintų mokymo metodiką etninėse mokyklose. Visuomet jaučiau, kad mūsų gimnazistai yra nuskriausti, nes negauna įskaitų (*Credits*) už darbą. Tai buvo mano kitas žygis. Tuo metu, 1974 m., Londone, ON, Gražina Petrauskienė pralaužė ledus, įsteigdama lietuvių kalbos kursų OAC (Ontario Academic Credit – 13 sk.) gimnazistams. Provincijos švietimo ministerija 1981 m. priėmė projektą suteikti galimybę gimnazistams gauti tris įskaitas 10, 11, ir 13 skyriuose (vėliau 13 sk. pakeistas 12-tu). Įskaitos ne vieną jaunuolį paskatino lankyti lituanistinius kursus.

– **Koks, jūsų manymu, pats didžiausias pasiekimas Kanados lietuvių švietimo srityje?**

– Išlaikymas lietuviškos dvasios. Gražūs atsiminimai: ekskursijos gamtoje ir Tamošaičių sodyboje, vaikų stovykla,

dainų šventės, Kalėdų eglutės šventės, eitynės, mokytojų suvažiavimai, mokymo metodų pasidalinimas su kaimynais, vaikų ir vaikų choro šventės, vaidinimai, Motinos dienos minėjimai, gyvenimo draugystės, vaikų šypsena, žodžiai „aš esu lietuvis“.

– **Kokie buvo didžiausi sunkumai, dirbant švietimo komisijoje?**

– Didžiausias sunkumas yra mokyklų išsisklaidymas per visą Kanadą. Atskraidinti mokytojus į kursus kas metai pareikalauja daug išlaidų. Šiuo laiku mažai žmonių nori dirbti švietimo komisijoje. Kiekviena mokykla turi savo reikalavimus ir pagal juos veikia. Kas būtina – mokymo kursai – ruošiami švietimo tarybos. Lietuva ruošia vadovėlius ir siunčia mokykloms.

O kol Lietuva buvo tik svajonė ir viso lietuviško darbo tikslas, KLB švietimo komisija leido daug mokomosios medžiagos, vadovėlių, knygų. 1955 m. V. Matulaičio vadovaujama komisija išleido tikybos, lietuvių kalbos, aplinkos ir tėvynės pažinimo, dailės ir rankų darbų programas. Vėliau spausdino A. Rinkūno, apie kurį V. Stanevičienė kalbėjo ypatingai šiltai, *Kregždutes*, *Ar kalbate lietuviškai?*, *Lietuvių literatūros konspektus*, pradėjo leisti darbo sąsiuvinius *Mano šeimos geneologija* (par. V. Dailydienė ir V. Baliūnienė), *Mano kaimas* (par. N. Benotienė), *Darius ir Girėnas* (par. V. Dailydienė ir V. Baliūnienė), *Vaidinimai lietuvių mokykloms* (par. M. Stanevičius), *Mokymo planas lietuvių mokykloms nuo pirmojo iki aštuntojo skyriaus* (par. O. Stanevičiūtė), *Lietuvių literatūros skaitiniai* (par. R. Žemaitytė-De Iuliis).

Lietuvių mokyklos Kanadoje praeityje

Kad mūsų jaunimas išeivijos sąlygomis turi lietuviškas mokyklas ir gali mokytis lietuvių kalbos ir kultūros, yra nepapratai svarbu. Ten ne tik pramoksta skaityti bei rašyti, bet taip pat pabendrauja su kitų lietuvių vaikais, atsiranda draugystės, susipažįsta su jaunimo organizacijomis [...] ir su pačia lietuvių bendruomene.

Buvęs KLB Švietimo komisijos pirmininkas Vytautas Bireta

„Lietuvių bendruomenės visoje Kanadoje steigė mokyklėles. Kiekvienoje buvo herojų – juk tuo laiku buvo dar sunkesnės sąlygos įsteigti mokyklą ir tęsti darbą joje. Verta prisiminti juos, kurie nusipelnė mūsų pagarbos, kurie dirbo ne tik švietime, bet ir rado laiko kitoje bendruomeninėje veikloje. Jų perduota lietuviška dvasia gyvuoja“, – sako V. Stanevičienė.

Montrealyje mokykla įsteigta 1918 m. Šv. Kazimiero parapijos klebono J. Vyšniausko dėka. 1929 m. Montrealyje veikė keturios lietuvių mokyklos. Visos jos buvo išlaikomos Kanados valdžios. Visą mokė lietuvių kalbą, išskyrus anglų bei prancūzų kalbų pamokas. 1934 m. mokyklos uždarytos. Atvykus naujiems imigrantams, įsteigtos dvi mokyklos, kurios vėliau sujungtos į vieną – Aušros Vartų parapijos – mokyklą. Taip pat veikė Rosemount ir Longueuil mokyklos. Poeto H. Nagio dėka įsteigti lituanistiniai kursai, kur, be lietuvių kalbos ir literatūros, mokė

ir geografijos, ir teatro meno, prancūzų kalbos, tautinių šokių ir muzikos, vyko fizinio lavinimo užsiėmimai. **Toronte** pirmąją lietuvių mokyklą galima vadinti Stasio Balčiūno Šv. Jono Krikštytojo parapijoje 1933 m. įsteigtą vaikų chorą, 1935 m. oficialiai pavadintą mokyklą, kurioje minėtas mokytojas dirbo be atlyginimo. „Nebuvo šildymo. Buvo maža krosnelė, [...] atsinešdavau iš darbo senų dėžių, pakurdavau krosnį ir laukdavau mokinių“, – rašė mokytojas. 1936 m. Susivienijimo lietuvių Amerikoje 236-oji kuopa įsteigė lietuvių mokyklą, kur mokytojams per metus tėvai mokėdavo po 50 centų. Vadovėlių ir knygų jiems siuntė draugija Lietuvos užsienio lietuviams remti. 1945-1948 m. lietuvių mokyklos Toronte nebuvo. 1948 m. Vitalius Matulaitis ir Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonas Petras Ažubalis atgavino lietuvių mokyklą, kurioje pradėjo mokytis 20 mokinių. 1951-1952 m. mokykla pavadinta Maironio vardu. 1955 m. 13 mokinių buvo palikti

kartoti kurso, 6 mokiniai gavo pataisas. Nuo 1952 m. su pertraukomis rengiami lituanistiniai kursai. **Hamiltono** vysk. Motiejaus Valančiaus lietuvių mokyklą 1949 m. įsteigė prel. J. Tadarauškas. 1978 m. mokykloje jau buvo pradėti aukštesnieji lituanistiniai kursai. **Winnipeg** prieškariniai imigrantai lietuviai 1948 m. pakvietė į Kanadą atvykusį V. Dargužą mokyti vaikus kalbos ir istorijos, paskirdami jam \$10 per mėnesį. Susibarus seniesiems ir naujesiems imigrantams, mokymas nutrūko. 1950 m. atvykus kapelionui B. Mikalauskui, o po metų – kun. J. Bertašiui, mokykla buvo įsteigta ir veikė iki 1982 m. Mokykla veikė ir **Delhi**, kur mokytojas M. Norkus 1990 m. jau lietuviškai nebekalbančius mokinius mokė „ne gėdytis lietuviškos kilmės, bet ja didžiutis“. **Windsor** M. Pečkauskaitės vardo mokykla buvo įsteigta 1955 m., bet veikė neilgai. **Londone** 1951 m. įsteigta mokykla pavadinta vieno iš jos steigėjų vardu – Leonardo Eimanto. Šešerius metus Londone neveikusią mokyklą 1989 m. atgaivino Rasa Kurienė – trečios kartos lietuvių vaikams. **Otavoje** lietuviukai savo mokykloje pradėjo mokytis 1951 m., bet po metų ji iširo. 1960 m. ją atgaivino inž. J. Danys, vaikus mokydamas savo namuose. Po trejų metų mokykla buvo uždaryta ir vėl pradėjo veikti 1969 m. 1971 m. jai suteiktas dr. V. Kudirkos

vardas. Mokykla leido metinį leidinį *Trupinėlis*. Vėliau ja rūpinosi Lietuvos ambasada Kanadoje. 1953 m. **Rodney** lietuviškos pamokos prasidėjo G. Kliūgo, o 5 metus tęsėsi mokytojo P. Enskaičio namuose, kol lietuviai įsteigė Lietuvių Namus. Mokykla, pavadinta taip pat dr. V. Kudirkos vardu, buvo uždaryta 1977 m. 20 metų **Sault Ste. Marie** neveikusi mokykla 1980 m. buvo atgavinta trečiosios kartos lietuviukams, tačiau 1992 m. ji vėl buvo uždaryta. „Priaugančio jaunimo beveik nėra“, – teigė buvęs mokyklos vedėjas J. Skardis. **Sudbury** 1950 m. įsteigtoje mokykloje dvylikos mokinių mokytojams kiekviena šeima mokėjo po \$1 per mėnesį („Ir tai ne visi užsimokėdavo“, – rašoma *Žinyne*). Mokykla uždaryta 1981 m. **Kalgaryje** Vytauto Didžiojo vardą gavusi mokykla įsteigta 1975 m. **Vankuveryje** mokykla, įsteigta 1956 m., veikė 11 metų. **Fort William** lietuvių mokykla veikė nuo 1954 iki 1960 m.m., **Oakville** – 1957-1958 m.m., labai trumpai – **Edmontone**, **Welland**, **Niagaros miestelyje**. **St. Catharines** lietuviai vaikus savo kalbos mokė 17 metų – nuo 1961 m.

Dabar dalis šių mokyklų – tik Kanados lietuvių istorijos dalis, užrašyta įvairiuose išeivijos leidiniuose ir gyva žmonių atmintyje.

Kanados lietuvių bendruomenės istorija – įvairi ir pamokanti. Jos ištakos siekia XX šimtmečio pradžią – pirmųjų gausėsių imigrantų grupių iš Lietuvos bendruomeniškumo, tautinės tapatybės išsaugojimo galimybių paieškas Kanadoje. Kurdami savo materialinę gerovę, mūsų tautiečiai Edmontone, Londone, Hamiltone ar Montrealyje lygiai taip pat siekė sukurti sąlygas puoselėti tautinei – kultūrinei saviraiškai, jaunimo švietimui. Apie pačią seniausią Kanadoje lietuviškos veiklos įstaigą – Montrealio Vytauto Didžiojo klubą žinias surinko ir parašė šią jo istorijos apybraižą montrealietis kun. Paulius Mališka.

Montrealio Vytauto klubas ir jo veikla – jau tik istorija

Kun. Paulius Mališka

Šis klubas turėjo savo pastatą Sainte Catharine Est gatvėje, netoli Jacques Cartier tilto. Pagal *Lietuvių Enciklopediją* (Bostonas, 1959, leidėjas Juozas Kapočius, psl. 238-242 pp)., 1905 m. spalio 22 d. Montrealyje susiorganizavo Šv. Kazimiero pašalpinė draugija, įsteigta naujų imigrantų iš Lietuvos. Ši draugija 1907 m. sukūrė Šv. Kazimiero misiją, pakvietusi kun. Boleslovą Šlamą jai vadovauti. Po kelerių metų misija tapo Šv. Kazimiero parapija, pirmoji lietuvių parapija Kanadoje, pastačiusi ir savo šventovę 1916 m. Ta pati Šv. Kazimiero draugija 1907 m. sausio 13 d. įsteigė Vytauto klubą, kuris tiksliai vadinosi „Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto neprigulmingasis klūbas“ ir kuris vienu laiku buvo gausi ir veikli organizacija, atlikusi didelį vaidmenį Montrealio lietuvių gyvenime, ypač kultūrinėje veikloje. *Lietuvių Enciklopedija* rašo, kad pirmuoju klubo pirmininku buvo išrinktas Vincas Maskvytis. Klubo steigėjų tikslas buvo sukurti organizaciją, kuri jungtų visus lietuvius ir palaikytų jų tautiškumą ir medžiaginę bei dvasinę kultūrą. Tuo tikslu klubas prenumeravo laikraščius, atidarė knygyną ir steigė chorus ir vaidintojų būrelius, kurie veikė daugelį metų. Greta kultūrinių ir tautinių reikalų tuojau iškilo savitarpinės pagalbos klausimas, todėl lapkričio 3 d. 1907 m. buvo priimta klubo pašalpinės organizacijos konstitucija. Taip klube atsirado dviejų rūšių nariai: pašalpinės grupės nariai, kurie nebūtinai turėjo įsigyti akcijų, ir nariai - akcininkai, kurie kiekvienas galėjo turėti ligi 6 akcijų. Klubas 1957 m. turėjo pašalpinėje grupėje apie 700 narių, ir apie 300 akcininkų su beveik 900 akcijų, su \$90,000 akcijų kapitalo ir apie \$200,000 turto. Kita enciklopedija, angliška *Encyclopedia Lituanica* (Boston, 1973) straipsnyje apie Montrealį rašo, kad Vytauto klubas vienu laiku turėjo 1,500 narių,

ir kad jis buvo įsteigtas 1906 m.). Kai klubo pirmininkas buvo K. Juškevičius, 1936 m. susidarė dramos grupė ir choras. Dramos grupė pastatė daug veikalų, kuriuos režisavo P.Jasutis, V.Zuperka, O. Bilevičienė, B. Juraitis ir 7 metus D. Norkeliūnas. Chorams vadovavo J. Šneideris, J. Skyris, A. Morkis, V. Bilevičius, A. Masevičius ir A.Piešina. Choras surengė daug koncertų, dainavo kartu su soliste Elzbieta Kardeliene ir dalyvavo daugelyje parengimų, lietuvių ir kitataučių šventėse. Klubo pirmininkais yra buvę Juozas Džiaugys ir J. Skinkis, tikriausiai ir kiti, bet žinių enciklopedijose apie juos rasti nepavyko.

Iš prisiminimų apie klubo veiklą ir žmones

Ieškodamas daugiau žinių apie Vytauto klubo praeitį, aš kalbėjau su penkiais Montrealio lietuviais. Jie visi gimė ir augo Montrealyje ir vaikystėje arba jaunystėje eidavo į Vytauto klubą įvairiomis progomis; ten dirbdavo arba priklausė klubui, kai kurių tėvai irgi buvo klubo nariais. Tai yra Jennie Džiaugytė-Gurklienė (jos tėvas buvo ilgametis klubo pirmininkas Juozas Džiaugys, kuris gimė Raseiniuose, Lietuvoje, 1908 m., atvyko į Montrealį 1928 m., mirė 1963 m.), Jennie Pažieraitė-Rimeikienė (su tėvais Jonu ir Agota Pažierais ir su savo vyru Stasiu Rimeikiu dirbdavo klube), Justin Kisielius (klubo narys ir klubo jaunimo grupės dalyvis. Jis tarnavo Kanados kariuomenėje per Korėjos karą 1950-1953 m.), Jennie Tumaitė-Benienė (dabartinė Montrealio Šv. Kazimiero parapijos choro koordinatore) ir Helen Griganavičiūtė-Valiulienė (kuri yra tos pačios parapijos Šv. Elžbietos draugijos valdybos narė). Iš šių penkių Montrealio lietuvių ir iš kitų sužinojau daugiau apie klubo veiklą.

Nukelta į 8-ą psl.

Montrealio Vytauto Didžiojo klubo naujasis pastatas

Kanados įvykių apžvalga

ATSAKAS ŠIAURĖS KORĖJAI
Rugsėjo pradžioje Kanados premjeras Justin Trudeau paskelbė pareiškimą dėl Šiaurės Korėjos branduolinio ginklo bandymo, atkreipdamas dėmesį į tai, kad tokie šios valstybės veiksmai kelia pavojų ir artimiausiems kaimynams, ir visai tarptautinei bendruomenei. Kanada prašo pradėti konstruktyvų pokalbį,

siekiant išsames sprendimo, taip pat ragina JT Saugumo Tarybą imtis tolesnių ryžtingų veiksmų, kad suvaržytų Šiaurės Korėjos pastangas gaminti branduolinį ginklą ir jį bandyti bei paragintų visas valstybes įgyvendinti atitinkamus draudimus prieš Šiaurės Korėją.

KELIAI YUKON
Rugsėjo pradžioje Kanados ministeris pirmininkas Justin Trudeau ir Yukon premjeras Sandy Silver paskelbė apie \$360 mln. federacinės ir teritorinės vyriausybės paskirtą pagalbą, siekiant pagerinti kelius, sujungiant dvi mineralais turtingas vietas: Dawson Range centrinėje Yukon dalyje ir Nahanni Range – teritorijos pietryčiuose. Iš viso *Yukon Resource Gateway* projektas padės atnaujinti daugiau kaip 650 km kelio ir pastatyti ar pakeisti daugybę tiltų bei pervažiavimų. Geresnis susisiekimas padės kanadiečiams ir vietinėms įmonėms geriau pasinaudoti Yukon gamtiniais ištekliais ir nustatyti ilgalaikę teritorijos kasyklų plėtrą.

PADIDINTŲ ATLYGINIMŲ KAINA
Ontario finansinės atsakomybės tarnyba įspėja, kad dėl provincijos pasiūlyto minimalus darbo užmokesčio padidinimo iki \$15 per valandą gali būti prarasta 50,000 darbo vietų. Dėl to labiausiai nukentėtų paaugliai ir jauni darbuotojai. Provincijos vyriausybė pasiūlė padidinti bendrą minimalų darbo užmokestį nuo \$11.40 iki \$14 dolerių už valandą 2018 m. sausio 1 d., o \$15 už valandą – dar kitais metais. Daugelis ir mažesnes, ir didesnes įmones atstovaujančiųjų atstovų pasisako prieš siūlomą darbo užmokesčio didinimą.

KANADIEČIAI IŠGELBĖTI
Didžioji dalis kanadiečių, kurie buvo Karibų jūros regiono šalyse, praėjus 5-tos kategorijos uraganui *Irma*, grįžo namo, kaip sakė užsienio reikalų ministrė Chrystia Freeland. *Air Canada* ir *West-Jet* komerciniais lėktuvais parsiskraidino 301 kanadietį, o prieš tai namo buvo pargabenta 390 Kanados gyventojų. Daugelis jų buvo Saint Martin ir Turks bei Caicos regionuose.

NUNAVUT LAUKIA PAGALBOS
Lewis, pasaulio *AIDS-Free* organizacijos atstovas, lankęsis Nunavut, teigia, kad ten sveikatos priežiūros sistemoje didelis sunkumas yra kalbos barjeras, tačiau maisto bei nuolatinių gyvenamųjų būstų trūkumas bei nepakankamas medicinos personalo skaičius taip pat turi įtakos sveikatai.

APIE ŠEIMŲ PAJAMAS
2016 m. Kanados gyventojų surašymo duomenimis, šalies gyventojai uždirbo daugiau 2015 m., negu kasmet per pastaruosius 10 metų, ir mažiau vaikų gyvena mažas pajamas gaunančiuose namuose. Daugiau žmonių taupo senatvei, šeimose dauguma porų vienodai prisideda prie šeimos pajamų savo atlyginimais. Vidutinės šeimos pajamos Kanadoje išaugo apie 10.8% nuo 2005 iki 2015 m. (nuo \$63,457 iki \$70,336). Nunavut ir Saskatchewan šeimų pajamos padidėjo maždaug 36.7% ir 36.5%, o didžiausios buvo Šiaurės Vakarų teritorijoje – vidutiniškai \$117,688, Albertoje – \$93,835. Lėčiausiai pajamos augo Quebec ir Ontario, atitinkamai 8.9% ir 3.8%, o New Brunswick vidutinės šeimų pajamos buvo \$59,347.

PIRKTI DIPLOMAI
BCB laida *Marketplace* atliko tyrimą apie kanadiečių diplomus ir sužinojo, kad daug Kanados gyventojų savo sveikatą ir gerovę gali patikėti medicinos seserims, inžinieriams, patarėjams ir kitiems specialistams, kurie turi netikrus diplomus. Tokių “specialistų” Kanadoje yra virš 800, o tokie “dokumentai” jiems parduodami Pakistane įsteigtoje įmonėje “Axact”. Buvusio FBI agento A. Ezell nuomone, dar nėra žinoma, kiek tokių “diplomų”, “laipsnių” ir “pažymėjimų” parduota pačioje Kanadoje, tačiau tai yra bilijoninis verslas.

Pagal Kanados spaudą parengė Rima Žemaitytė-De Iuliis

Kaunas – mūsų namai

Pirmojo klubo pokalbio dalyviai – centre prof. L.Mažylis
Aut. ntr.

Rugsėjo 8-ją – Švč. Mergelės Marijos gimimo, Vytauto Didžiojo karūnavimo ir Padėkos už Lietuvos Nepriklausomybės bei Laisvės apgynimo dieną, TS-LKD

Kauno skyriaus būstinėje įvyko profesoriaus Algimanto Kurlavičiaus įsteigto svarstybų klubo „Kaunas – mūsų namai“ pirmoji popietė. Joje dalyvavo politikos ir visuomenės veikėjas, Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesorius, Lietuvos Pažangos premijos pirmasis laureatas Liudas Mažylis, kaip žinome, suradęs Vokietijoje mūsų valstybės atkūrimo simbolį – Vasario 16-tosios Aktą. Prof. L.Mažylis apžvelgė kai kuriuos labiau ryškius XX šimtmečio pradžios tarptautinius įvykius, lėmusius mūsų valstybės atkūrimą, priminė kai kurias Akto suradimo aplinkybes, jo tikrumo įrodymus, galimai jį surašiusio signataro asmenybę, pasidžiaugė, kad tolimesniai tų metų istorijos tyrinėjimui jau yra skirtos tam tikros lėšos. Vasario 16-tosios Akto suradimu buvo paneigta kai kurių jėgų skleista abejonė ap-

skritai dėl jo buvimo.
Vykusiamе gyvame pokalbyje buvo kalbama ir apie Vytauto Didžiojo palaikų ieškojimo, Suvalkų sutarties dokumento suradimo galimybę, mūsų tautos didvyrių Dariaus ir Girėno atminimo puoselėjimą. Buvo aptartas kai kurių save susireikšminusių veikėjų noras sumenkinti Atlanto nugalėtojų skrydį, tautinės mūsų Valstybės atkūrimo istoriją, nuolat naudojant saviplakos ir tautinio menkavertiškumo ištobulintus būdus.
Klubas savo veiklos planuose numato panagrinėti mieste esančių viešųjų užrašų, istorinių paminklų būklę, jų saugojimo problemą, surengti susitikimus su miesto savivaldybės ir Bažnyčios atstovais, žinomais politologais ir istorikais.
Zigmas Tamakauskas, Kaunas

Mano mokykla ir mokytoja

Kiekvienas turime po bent vieną geriausią mokytoją, gal net kelias ar kelis. Jų nuoširdumas ir darbštumas, atidumas, supratimas pasilieka visam gyvenimui mokinių širdyse ir atmintyje. Norime supažindinti su mokytoja, kurios atminimą į Kanadą atsivežė dabar Burlingtone, Ont., gyvenanti Irena Liskauskas.

Mažeikių rajone esanti Buknaičių mokykla duris mokiniams pravėrė 1920 m. Vaikus tuomet pasitiko dvi mokytojos – C.Jokupaitė ir Kontrimaitė. Mokykla buvo ne viename pastate: vaikakai mokėsi Zubinų, Narkų, Smilgių ir Gailių sodybose. 1933 m. Buknaičiuose mokykla įsikūrė A.Venckaus namo antrame aukšte, o Knabikuose – Gailienės sodyboje, Kabaldikuose – Kryžanauskų namuose. 1935-1944 m. mokyklai vadovavo J. Janišauskaitė, o su ja kartu dirbo J. Jablonskis. Vaikai mokėsi ir karo metais, nors tose pačiose patalpose buvo įsteigtas vokiečių karo paštas. Nuo 1949 m. atidaryta V-oji klasė, o 1951 m. išleidžiama pirmoji abiturientų laida. 1998 m. mokiniai persikelia mokytis į naują pastatą, ir tais pačiais metais mokyklai Mažeikių rajono tarybos sprendimu suteikiamas poeto vardas, ir dabar ji vadinama Buknaičių Henriko Nagio pradine mokykla.
Mokykloje dirbo daug mokytojų,

bet noriu plačiau papasakoti apie Juliją Janišauskaitę. Ji gimė 1904 m. Joniškyje. Šiaulių mokytojų seminarijoje įsigijusi pedagoginį išsilavinimą, dirbo mokykloje Akmenės rajone, po to 10 metų buvo Buknaičių mokyklos komplekso vedėja. Jai buvo pavaldžios Knabikų ir Kabaldikų pradžios mokyklos. Ji buvo puiki vaikų auklėtoja, reikli ir darbšti mokytoja. Keturiuose klasėse būdavo apie 60 mokinių, kurie per jos pamokas sėdėdavo ramiai, o jų žinios būdavo tvirtos. Tai lėmė geras metodinis pasirėngimas ir didelė meilė vaikams, pedagoginiam darbui. Ji buvo geras žmogus, reikli sau ir mokiniams, sugebėjo dirbti su tėvais, o per juos auklėti jaunimą. Daug dėmesio skyrė doroviniam ir estetiniam moksleivių auklėjimui, higieninių įgūdžių ugdymui. Dėl to dažnai tikrindavo švarą. Nevalyviesiems tekdavo praustis mokykloje, o kartais (dažniau pavasarį) – net A. Venckaus kūdroje. Daug laisvalaikio

Buknaičių pradžios mokykla Mažeikių rajone, 1933 m. įsteigta A. Venckaus name. „Turėjau lipti į antrą aukštą. Tai buvo pradžia – pirmas skyrius. Mokytoja Julija Joniškaitė gyveno antrame aukšte“, – rašo Irena Liskauskas iš Burlingtono, Ont.

valandų ji skirdavo mokinukams, ypač – mergaitėms, mokydama jas siūti ir megzti, o savo virtuvėje vesdavo kulinarijos pamokas.
Ji rengdavo moksleivių vakarus, mokydavo vaikus liaudies dainų, žaidimų, šokių. Ruošdavo programėles tautinėms ir religinėms šventėms, keliaudavo su jomis po artimiausius kaimus, net sirguliuodama vaikus mokydavo savo namuose.
1962 m. parengė ir išleido lietuvių kalbos vadovėlį IV klasei, parengė daug metodinių darbų, kaip *Dailusis rašymas I – IV klasėse*, parašė nemažai atsiminimų, apybraižą apie pedagogą, vaikų žurnalo *Zvaigždutė* redaktorių Stasį Tijūnaitį, surinko poeto Leono Skaikos paskutiniuosius eilėraščius. Visą laiką ji buvo silpnos sveikatos, reumato sirkančiais sąnariais.

Sunkiai vaikščiojo, tai tėvai paėmę už parankių ją vesdavo, kad ji tik nepaliktų mokyklos.
Artėjant sovietinei armijai, J. Janišauskaitė kartu su viršaičio A. Venckaus šeima pasitraukė į Vakarus. Suprasdama, kad ji yra našta, nes sunkiai vaikščiojo, sugrįžo į gimtąjį Joniškį ir pradėjo dirbti 2-oje vidurinėje mokykloje.
Senatvės ligų prikaustyta prie lovos, mokytoja palaikė ryšius su buvusiais mokiniiais, kurie ją lankydavo. Buvusi jos auklėtinė J. Šiaulytė laiške rašė: „Ji buvo lyg švyturys, nesigailėjusi nei laiko, nei jėgų, nei poilsio valandėlių,... buvo labai išradinga ir energinga“.
J. Janišauskaitė 1951 m. apdovanota „Garbės ženkle“ ordinu, 1955 m. jai suteiktas nusipelnusios mokytojos garbės vardas.
Parengta pagal Antano Poškaus straipsnį Mažeikių raj. laikraštyje *Santarvė* ir buvusios mokinės Irenos Liskauskas, gyvenančios Kanadoje, Burlingtone, atsiminimus.

TALKA
CREDIT UNION LIMITED

KREDITO KOOPERATYVAS LTD

830 Main St. E, Hamilton, ON L8M 1L6
www.talka.ca Tel. 905 544-7125 Fax 905 544-7126

SĄSKAITOS		PASKOLOS	
Taupomoji sąskaita	0.25%	Asmeninės nuo	3.15%
Čekių sąskaita iki	0.25%	Nekiln. turto 1 metų	3.15%

INDĖLIAI

90 dienų indėliai	0.50%
180 dienų indėliai	0.50%
1 m. term. indėliai	2.10%
2 m. term. indėliai	2.25%
3 m. term. indėliai	2.55%
4 m. term. indėliai	2.70%
5 m. term. indėliai	2.80%

TFSA, RRSP ir RRIF

Kintančios	0.50%
1 metams	2.10%
2 metams	2.25%
3 metams	2.55%
4 metams	2.70%
5 metams	2.80%

Sekite kasdieninę informaciją apie nuosimčius TALKOJE

MASTERCARD KREDITO KORTELE

INTERAC KORTELE

AKTYVAI VIRŠ 125 MILIJONŲ DOLERIŲ

2015 metais nariams IŠMOKĖJOME

Papildomų palūkanų santaupoms

14%

Įskaitant **TFSA, RRSP ir RRIF**

Nuolaidų skolininkams

7%

- Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai
- Narių santaupos apdraustos 6 mil. dol. kapitalu ir Kanados valdžios iki \$100,000.0 sumos draudimu

DARBO VALANDOS

Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.

Trečiadieniais - 9 v.r. - 1 v.p.p.,

Penktadieniais - 9 v.r. - 7 v.v.

Šeštadieniais - 9 v.r. - 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Kas slypi už vardo

Liepos 15 d. Puskelnių kaimo (Marijampolės raj.) gyventojai minėjo 330-ąjį kaimo gimtadienį. Pagal tradiciją, kad pateisintų vardą, savo kaimo gimtadienį puskelniečiai ir svečiai švenčia, pasipuošę trumpomis kelnėmis. Šiometinėje šventėje miesto centrinėje gatvėje išsiriaviavo net 453 dalyviai ir... šuo – visi trumpomis kelnėmis. Tai ne vienintelis šypseną keliantis kaimo pavaadinimas. Kitame Šešupės krante dar yra ir Puskepurįų kaimas. Kaip atsirado tokie vardai? Pasakojama, kad kartą susimušę Šešupės atskirtų kaimų bernai. Po muštynių esą vieni liko suplėšytomis kelnėmis (Puskelniai), kiti – kepurėmis (Puskepuriai). Ar tai tiesa, norite – tikėkite, norite – ne!

Zita G.

Klausymas ir susikalbėjimas

ROMUALDAS KRIAUČIŪNAS

Praūžė JAV prezidentiniai rinkimai, susilaukę įvairių įvertinimų. Dar gerokai prieš juos per JAV nubangavo visa eilė atvejų, kur policininkai nušovė spalvotosios rasės asmenis. Pernai liepos mėnesį JAV Katalikų vyskupų konferencija sudarė specialią komisiją taikai apylinkėse (“Special Task Force for Peace in Our Communities”). Komisijai pirmininkavo Atlantos arkivyskupas Wilton D. Gregory. Po susitikimų su įvairiomis grupėmis ir jų vadovais, šių metų pradžioje, komisija pateikė rekomendacijas dėl susitaikymo. Vasario 4 d. *OSV* katalikų savaitraštyje buvo išspausdintas pasikalbėjimas su komisijos pirmininku.

Pirmininkas pastebėjo, kad šiais laikais sunku nuoširdžiai kalbėtis. Esame daugiau linkę vieni kitus kaltinti, priešintis, užpulti, o ne nuoširdžiai išsikalbėti ir susitaikyti. Katalikų Bažnyčia turi parapijų, mokyklų, įvairių organizacijų tinklą, padedantį išlaikyti ryšius su tikinčiaisiais. Tačiau, arkivysk. Wilton D. Gregory manymu, mes neturime apsiriboti tik apgailestavimu dėl to, kas jau įvyko. Pagarbiai prisiminęs kardinolą Bernardin, arkivysk. W. Gregory teigia, kad kai kalbame apie rasizmą ir susitaikymą, reikia galvoti ne tik apie spalvotąją ir baltąją rasę. Prie jų reikia pridėti emigrantus, neapykantą musulmonams, lytinei įvairovei. Smurtas yra labai derlinga žemė didesniam smurtui. Šių dienų nuotaikos tiesiog nuodija aplinką. Buvome auklėjami gerbti kitus. Tai tačiau nereiškė, kad su jais reikėjo sutikti. Paklaustas apie porinkimines nuotaikas, arkivyskupas priminė katalikų tradiciją melstis už savo išrinktus vadovus. Tuo pačiu mums reikia atsiriboti nuo karščiavimosi ir brutalumo. Reikia maldos ir atviro dialogo. Reikia ne tik kalbėti, bet ir klausytis. Sugebėjimas klausyti blėsta. “Aš nenoriu šaukti ir skelbti savo įsitikinimų (...) Aš noriu duoti progą kitiems pasisakyti, kas yra jų širdyje, kas jiems kelia nerimą, baimę, gėdą”. Komisijos pranešime pabrėžiama, kad dialogas yra dviejų krypčių gatvė. Jam ypač rūpi, kad sugebėjimui klausyti ir kitus išklausti būtų skiriama daugiau dėmesio. Anot *OSV*, speciali komisija bendruomeninei taikai turi keturias rekomendacijas: maldą, vietinį dialogą, parapijų ir vyskupijų pokalbius bei apmokymus, skatinimą progų bendravimui tarp vyskupų, tikinčiųjų ir skirtingus iššūkius turinčių bendruomenių.

Tuo tarpu spaudoje, vakaro žiniose televizijoje, socialiniuose tinklapiuose bei “voratinkliuose” mirgėte mirga įtūžimai bei smurtas. Demokratai plūsta respublikonus, o nuo jų neatsilieka ir pastarieji. Juodieji tarsi skelbia karą policijai, varguomenė burnoja prieš turtuolius ir nori atimti jų turtą. Mažai kas beklauso, ką kitaip galvojantieji nori pasakyti. Kaip visa tai sumažinti? Be abejo, yra nemažai būdų tai atlikti. Noriu apsistoti prie *empatijos* – sugebėjimo kitą ne tik išklausti, suprasti, užjausti, bet ir įsijausti į esamą padėtį. Visi žinome, kad klausymas nėra tik tylėjimas, kai kitas kalba. Klausymas nėra to tylėjimo metu galvojimas, kaip čia būtų geriausia atsikirsti.

LONDON, ON

- Londone po ilgos ligos mirė rugpjūčio 28 d. a.a. Dalia Eidimaitė-Mitalienė, 80 m. amžiaus. Po pamaldų Lietuvos kankinių šventovėje ji palaidota šalia seniau mirusio savo vyro Algirdo, Šv. Jono lietuvių kapinėse.
- Rugsėjo 10, sekmadienį, šventėme savo Šiluvos Mergelės Marijos parapijos šventę. Mišias aukojo prel. Jonas ir kun. Vytautas Staškevičiai. Pastarasis pasakė ir šventei skirtą pamokslą. Pamaldų metu buvo prisiminti ir sunkiai sergantys Algirdas Dragunevičius ir Donatas Albrechtas. Po pamaldų parapijos šventės vaisėms susirinko gražus būrys dabartinių ir buvusių londoniečių. Visus pasveikino Londono apylinkės pirmininkė Aldona Valaškevičienė. Prel. Jonas sukalbėjo šventės vaišių maldą. Baigiantis vaisėms buvo paro-

dytos ekrane nuotraukos iš šios vasaros mūsų parapijos Joninių šventės ir taip pat iš Kanados Lietuvių dienų Otavoje vykusios meninės programos. Esame labai dėkingi visiems prisidėjusiems prie šventės iškilmingumo.

• Rugsėjo 17, sekmadienį, mūsų kaimyninė Anapilio parapija švenčia savo Lietuvos kankinių vardo šventę ir tuo pačiu iškilmingą įvesdinimą klebono pareigoms kun. Nerijaus Šmerausko. Sveikiname parapiją ir naująjį kleboną!

• Sekmadienių ir švenčių Mišios aukojamos 3 v.p.p. Mary Immaculate šventovėje, 1980 Trafalgar St., London, ON.

• Rugsėjo 24, sekmadienį, Mišios bus aukojamos už Mačių šeimos mirusiuosius.

Mažų mažiausiai, empatija yra sugebėjimas save “įstatyti į kito batus”. Tai noras daugiau ar mažiau įsijausti į kito asmens padėtį, nors pačiam toje padėtyje nebuvus. Taip pat tai yra sugebėjimas tą įsijautimą perduoti kitam. Pvz., mirus draugo tėvui, empatija yra ne tik supratimas, kad draugas išgyvena netektį, bet taip pat mokėjimas tą supratimą parodyti savo draugui. Empatija yra laikoma dorybe. Asmens gyvenime sveiki santykiai reikalauja empatijos. Vedybos, draugystės, santykiai šeimoje priklauso nuo kitų supratimo ir sugebėjimo tai išreikšti. Turbūt visiems patinka būti suprastiems. Empatija svarbi ir kultūrinėje plotmėje. Sveika bendruomenė priklauso nuo narių sugebėjimo išklausti ir suprasti kitų patirtį bei padėti.

Klinikinė psichologė Lianna Bennett pastebi, kad šių dienų kultūroje yra daug pykčio, skausmo ir pasidalinimo tarp kartų, rasių ir bendruomenių. “Kiekvienas iš mūsų turime savo nuoskaudas, savo apmaudą ir nebenorime klausyti, ką kitas turi pasakyti”, aiškina ji. Kai taip atsitinka, nebegalime rasti tinkamų sprendimų. Kuo daugiau ginčijamės su kuo nors, nes jis turi kitokią nuomonę, tuo daugiau grimstame į savo “liūną”. Norint kitą geriau suprasti, būtinai reikia nustoti ginčytis ir pradėti klausytis. Kai pamatome, kad kažkam iš mūsų nuomonė yra įdomi, atlyžtame ir tampame atviresni kitų nuomonei. Yra manančių, kad jeigu garsiau kalbėsi, tai kiti daugiau klausys, bet taip nėra. Kai abu šaukia ir plūsta, nebelieka klausytojų.

Įdomūs duomenys apie narcisizmo ir empatijos santykį. Per paskutinius trisdešimt metų narcisizmo rodikliai kyla, o empatijos – mažėja. Vienoje studijoje, atliktoje Michigan universitete, rasta, kad šių laikų studentai yra 40% mažiau empatiški negu studentai prieš dešimtį metų. Yra pavojų ribotis tik tokiais žinių ir informacijos šaltiniais, kurie yra “prie širdies”. Kuo mažiau esame atviri skirtingoms nuomonėms ir idėjoms, tuo sunkiau būti empatišku. Tačiau empatiją įmanoma padidinti, bet tam reikia pastangų. Galime pradėti, skirdami penkias minutes draugui, teiraudamiesi apie jo dieną. Jeigu jis sako, kad jam nesiseka, išklauskite. Po to nesakykite, kad ir jums nesiseka. Neaiškindami jam, kaip jis galėjo geriau tvarkytis ir neduokite patarimų. Klausykite ir įsiklausykite, kas sakoma.

Pora patarimų, kaip elgtis ir ko vengti. Klausykite! Čia yra empatijos pradžia. Pakartokite, kas jums sakoma ir ką girdite. Svarbu, kad pašnekovas tikrai matytų, kad yra girdimas ir suprantamas. Jei dėl ko nesutariate, paprašykite jo paaiškinimo. Išreiškite užuojautą ar džiaugsmą. Pašnekovui svarbu girdėti, kad jo jausmai yra realūs. Nesakykite, kad suprantate, su kuo pašnekovas turi tvarkytis, nes tikriausiai taip nėra. Neduokite neprašytų patarimų. Tam laikas gali būti vėliau, bet ne tada, kai žmogui labiausiai reikia supratimo. Kaip jau anksčiau minėta, su kitais galvojančiais nepradėkite kažkokios dvikovos – žodžiu ar raštu. Kai imama karščiutis, nustojama klausyti.

Prisikėlimo

Kredito Kooperatyvas

Mūsų tikslas ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

Tel. 416-532-3400
www.rpcul.com

GIC INDĖLIAI (Pelno padalinimas netaikomas)	SĄSKAITOS
1 metų “cashable” 1.30% 1 metų 1.60% 2 metų 1.75% 3 metų 1.80% 4 metų 2.00% 5 metų 2.15%	Taupomoji sąskaita 0.35% Čekių sąskaita iki 0.25% Amerikos dol. sąsk. 0.25% Amerikos dol. GIC 1 metų term. ind. 0.50%
RRSP, RRIF pensijų fondai TFSA neapmokestinama taupomoji sąskaita	SUTEIKIAME
TFSA atviras, kintantis 0.85% RRSP ir RRIF atviras, kintantis 0.85% 1 metų 1.60% 2 metų 1.75% 3 metų 1.80% 4 metų 2.00% 5 metų 2.15%	Studentų paskolas nuo 3.85% Asmenines paskolas nuo 5.35% Sutarties paskolas nuo 6.85% NEKILNOJAMO TURTO PASKOLAS Su nekintančiu nuošimčiu 1 metų 2.90% 2 metų 3.00% 3 metų 3.00% 4 metų 3.25% 5 metų 3.20% Uždaras su kintančiu nuošimčiu 2.75% Atviras su kintančiu nuošimčiu 1, 2, 3 metų 3.50% Ribotą kreditą su nekilnojamo turto užstatu 3.35%
MŪSŲ ADRESAS 3 Resurrection Road Toronto, ON M9A 5G1 Nemok. tel. 1-877-525-RCUL (7285) Tel. 416-532-3400, fax 416-532-4816	Darbo laikas: Pirm., antr., treč. 9:30 - 4:00 Ketvirtadieniais 9:30 - 8:00 Penktadieniais 9:30 - 7:00 Šeštadieniais 9:00 - 1:00 Sekmadieniais 8:30 - 12:30
ANAPILYJE 2185 Stavebank Rd. Mississauga, ON L5C 1T3, Tel. 905-566-0006, fax 905-566-1554	Darbo laikas: Ketvirtadieniais 12:00 - 7:00 Sekmadieniais 9:30 - 12:30

Prisikėlimo

Kredito Kooperatyvas

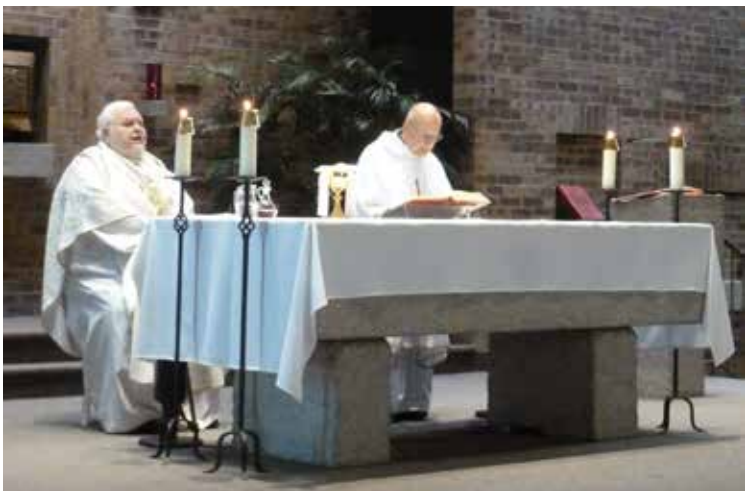
▶ IEŠKO

Pagalbinio kasininko-ės

kalbančio lietuvių ir anglų kalbomis, galinčio dirbti abiejuose skyriuose savaitės dienomis ir savaitgaliais. Susidomėjusieji prašome pateikti prašymus kooperatyvo vedėjai Lindai Moroz

HAMILTON, ON

A.a. Jonui Kuldo mirus, užjausdami gerą velionio draugę Bronislavą Kriaučiūniene, draugus ir artimuosius, “Pagalbai Lietuvos vaikams” aukojo po \$20 E. Gudinskienė, V. Verbickienė; po \$10 M. Borusienė, F.M. Gudinskai.

Londono Šiluvos Mergelės Marijos parapijos metinėje šventėje Mišias aukoja prel. Jonas (d.) ir kun. Vytautas Staškevičiai

Montrealio Vytauto klubas ir jo veikla – jau tik istorija

Atkelta iš 5-o psl.

Vytauto klube buvo mergaičių choras, kuriam vadovavo pianistas Kajackas ir kuriame dainavo Vickie ir Jennie Rimkus, Jennie Pažieraitė ir jos pusseserė Albina (būsimoji Zienkienė), Rūta Kilmonytė ir daugelis kitų. Jos dainuodavo lietuviams šeštadieniais arba sekmadieniais klubo patalpose. Rūta Kilmonytė gimė Montrealyje 1936 m., turėjo gabumų šokti ir dainuoti, ir taip pat pasirodydavo Vytauto klube viena arba su pianiste drauge Nellie Jokūbauskas (būsimoji Rutkauskienė) renginiuose. Rūta 1948 m. persikėlė su tėvais į Los Angeles, California, ten baigė gimnaziją, ėmė vaidinimo pamokas, pakeitė vardą į Rūta Lee ir tapo Hollywood'o žvaigžde, dalyvavo daugelyje filmų ir televizijos programose. Ji iki šios dienos gyvena garsioje Beverly Hills, padeda kitiems Hollywood'o pagyvenusiems aktoriams jų pensininkų namuose (ji daug padėjo Lucille Ball), renka lėšų jiems padėti ir dalyvauja lietuvių veikloje. Prieš keletą metų Rūta Kilmonytė Lee pakvietė visus Montrealio lietuvių choro narius su vadovu Aleksandru Stankevičiumi (kai jie koncertavo Los Angeles) į savo namus, visus gražiai priėmė ir pavaišino.

Montrealio Vytauto klube taip pat buvo jaunimo grupė, įsteigta maždaug 1940 m., kuri vadinosi Montreal Lithuanian Youth Club (MLYC). Jos steigėjas ir pirmasis pirmininkas buvo Victor Adomonis, geras sportininkas ir beisbolo žaidėjas. Jie ruošdavo išvykas dviračiais ir žaisdavo krepšinį su kitomis Montrealio krepšinio komandomis. Tarp MLYC narių buvo Justin Kisielius, Joseph Mozūraitis ir kai kurie nelietuviai draugai, tarp jų Jimmy Shanahan, labai geras krepšinio žaidėjas – būsimas mokytojas ir mokyklų direktorius Montrealyje. Taip pat Vytauto klube kartais dainuodavo vyrų kvartetas „Barber Shop Quartet“ stiliumi, tarp dalyvių buvo Justin Kisielius, Charlie Guzevičius, Albertas Norkeliūnas, Vytautas Gyvis (George Givis) ir Haroldas Celtorius.

Vytauto klube kasmet būdavo tradicinė Kalėdų šventė su Kalėdų seneliu Santa Claus, daugelis vaikų ateidavo su vaikais, gaudavo dovanų, visi pavalgydavo ir linksmindavosi. Vienu metu Vytauto klube veikė restoranas. Jame buvo galima sekmadieniais gauti lietuviško maisto (cepelinai, koldūnai, balandėliai, dešra, bulviniai blynai, sriuba ir tt.), Virėjais yra dirbę Rimeikių ir Zienkų šeimos ir Bernotienė (a.a. montrealiečio notaro Juozo Bernoto motina). Vytauto klubo pastato antrame aukšte gyveno nuomininkai, tarp kurių buvo Vaitekūnų šeima, taip pat žinoma Montrealio lietuviškų mokyklų mokytoja ir direktorė Marija Arlauskaitė, kuri padėjo daugeliui lietuvių imigrantų čia surasti butą arba darbą. Ji prieškario metais ir po II Pasaulinio karo rengė nemokamai lietuvių kalbos pamokas Vytauto klube.

Pagrindiniame klubo pastato aukšte buvo virtuvė ir svetainė (lietuviai ją vadindavo „saliūnas“), kur dirbdavo daugiausia lietuviai, tarp jų nuomininkas Vaitekūnas ir Leonas Gureckas (čia atvykęs po II Pasaulinio karo. Jis vėliau buvo vedėju *Montreal West Automobile* bendrovėje ir pardavė daug automobilių lietuviams). Vytauto klubo salė buvo apatiniam aukšte. Joje vykdavo daugelis lietuvių renginių ir pokylių; ji buvo nuo-

mojama ir nelietuviams. Labai dažnai ši salė buvo nuomojama mergaičių priešvestuviniams susitikimams (Wedding Shower), daugiausia lietuviams.

Permainos sėkmės neatnešė

Ne vienas gali pagalvoti, kas atsitiko Vytauto klubui, kodėl jis užsidarė? Pirmiausia, reikia atsiminti, kad dauguma šių aprašomų įvykių vyko senajame Vytauto klubo pastate. Klubo valdyba, pritariant daugumai narių, nutarė maždaug 1960 m. nugriauti seną pastatą ir pastatyti naują. Jie tai padarė 1965 m. Buvo pasamdyta lietuvių Petručio statybos bendrovė, kuri tą darbą atliko, ir daug kas manė, kad Vytauto klubas taip užsitikrins sau ilgą ateitį. Tačiau ši statyba nemažai kainavo ir susilpnino klubo finansinę padėtį. Ne visi buvo patenkinti rezultatu, vieni lygino naująjį ir senąjį pastatus, sakė, kad senas buvo geresnis, jaukesnis ir t.t. Taip pat, nors Montrealyje buvo dar daug lietuvių, jų gretos retėjo, svarbūs veikėjai pasendavo ir mirdavo, jaunesnieji ne visada norėdavo perimti valdybą arba nemokėdavo gerai tvarkyti

Tarp dokumentų – klubo garbės ženklas

reikalų. Daug lietuvių ir lietuvių kilmės montrealiečių nutautėjo ir nebesidomėjo klubo arba lietuvių parapijų reikalais, daug išvažiavo iš Montrealio į Ontario provinciją, į Kanados Vakarų arba į JAV. Naujų imigrantų nebuvo, todėl klubo narių skaičius, taip pat ir pajamos mažėjo. Reikia pripažinti, kad ne visi Montrealio lietuviai lankydavo Vytauto klubą, ne visi jį mėgo ir dar mažiau buvo pasiruošę finansiškai klubui padėti.

Kita priežastis šio klubo silpnėjimui buvo ir ta aplinkybė, kad abi Montrealio lietuvių parapijos pastatė naujas šventoves: 1955 m. Aušros Vartų parapiją ir 1956 m. Šv. Kazimiero parapiją su gražiomis ir didelėmis salėmis. Šios dvi parapijinės salės atėmė nemažai pajamų iš Vytauto klubo, nes jos buvo daug didesnės už klubo salę, ir galbūt buvo pigesnės išnuomoti. Todėl lietuviai pradėjo dažniau ruošti renginius ir šventes parapijų salėse ir vengti klubo salės. Pagaliau Montrealio lietuviai katalikai turėjo mokėti už šių naujų šventovių ir salių statybą ir išlaikyti savo dvi parapijas, todėl katalikams nebuvo didelio noro išlaikyti dar vieną lietuvių instituciją Montrealyje.

Klubo sienos plokštė

Taigi, per gana trumpą laiką Vytauto klubas savo naujame pastate pradėjo turėti rimtų finansinių bėdų. Buvo ir nelietuvių, kurie lankydavo ir nuomodavo klubą, bet to neužteko. Kai kurie lietuviai pradėjo sakyti, kad Vytauto klubas praras savo pagrindinę misiją, jei aptarnaus tik nelietuvius. Laikui bėgant klubo tarnautojais buvo priimami ir nelietuviai. Vienas iš jų buvo II Pasaulinio ir Korėjos Karo veteranas kanadietis Shorty Gardener. Jis buvo paskutinis klubo vedėjas prieš klubo uždarymą. Montrealio lietuviai, klubo nariai ar tik lankytojai, pradėjo abejoti, ar Vytauto klubas galės ilgiau išsilaikyti.

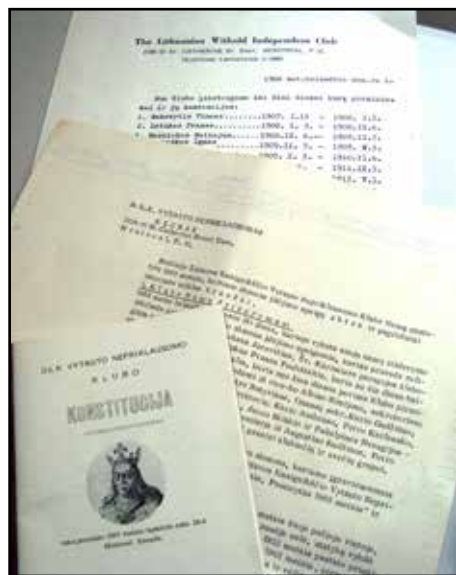
Klubo veiklos pabaiga

Pagaliau nuo maždaug 1967 m. pablogėjo Kvebeko provincijos politinė padėtis: dalis prancūzų gyventojų norėjo atsiskirti nuo Kanados, ir prasidėjo mažos grupės žmonių terorizmo aktai Kvebeko provincijoje (daugiausia Montrealio apylinkėje), ji vadinosi „FLQ crisis“, buvo įvesta Kanados kariuomenė Montrealio gatvėse, ir ekonomija pablogėjo. Lietuviai nesijautė gerai tokioje aplinkoje ir dar daugiau jų pradėjo išvažiuoti iš Kvebeko arba ketino išvažiuoti vėliau. Maždaug 1970 m. Vytauto klubo valdyba ir svarbiausi nariai bei kiti Montrealio lietuviai, tarp jų Albertas Norkeliūnas, Juozas Bernotas, Pranas Paukštaitis ir Henrikas Adomonis, rimtai sprendė klubo ateitį. Aš bandžiau sužinoti tikslią datą, bet man nepavyko, tačiau turbūt 1971 m. vyko Vytauto klubo valdybos, akcininkų ir visų narių generalinis susirinkimas. Pagal klubo statutą šis susirinkimas turėjo galią klubą uždaryti, parduoti pastatą ir kitus turtus, sumokėti visas skolas ir po to išdalinti likusius pinigų visiems jo nariams. Mažuma dar bandė prieštarauti šiam sprendimui, bet jiems nepavyko: daugelis balsavo už Montrealio Vytauto klubo uždarymą po maždaug 65 metų gyvavimo ir veiklos (1907-1971 m.). Taip ir buvo padaryta, naujasis pastatas buvo parduotas nelietuviams ir tapo restoranu, vėliau parduotuve. Pastatas ten tebestovi iki šios dienos.

Man atrodo, kad aš niekada nesilankiau Vytauto klube, kai jis veikė, nes kai jis užsidarė, man turbūt buvo 12 metų. Bet iš pokalbių su Montrealio lietuviais jaučiu, kad dalis jų pasigenda lietuvių klubo, šios lietuviybės salelės daugiakultūriniame Montrealyje.

Netikėtas atradimas

Norisi paminėti įdomų įvykį, susijusį su Vytauto klubo istorija. Praėjus keletams metų po šio klubo uždarymo, veiklus Montrealio lietuvis Petras

Radinyš už sienos plokštės – dėžutė su klubo dokumentais

Adamonis veždavo svečius iš Lietuvos parodyti žymiausių Montrealio vietų. Vieną kartą su svečiais būnant netoli buvusio Vytauto klubo pastato, Petras sustojo, visi išlipo iš automobilio, ir Petras jiems pradėjo pasakoti apie klubo istoriją. Naujasis savininkas pastebėjo tuos žmones ir paklausė, ar jie esą lietuviai. Kai sužinojo, kad taip, jis paklausė, ar jiems būtų įdomu turėti pastato akmeninę plokštę su lietuvišku įrašu ir dokumentais, kurie buvo paslėpti dėžutėje, paslėptoje sienoje už tos plokštės (tai buvo lietuvių kalba sąrašas su visų Vytauto klubo pirmininkų nuo įsteigimo iki uždarymo pavardėmis ir datomis bei kiti nurodymai). Naujasis savininkas anksčiau buvo nuėmęs tą keistąją akmeninę plokštę, kad galėtų įdėti kitą – „normalesnį“ akmenį. Jam nebuvo reikalingas akmuo ir rastieji dokumentai, bet jis išmintingai jų neišmetė, padėjo sandėlyje. Dabar jam pasitaikė gera proga atsikratyti šių jam keistų dalykų. Petras Adamonis mielai paėmė radinius ir su dideliu džiaugsmu parvežė į savo namus, kur su žmona Julija ir dukra Joana išsaugojo tą akmenį ir tuos dokumentus iki jo mirties 2010 m. Julija Adamonienė ir Joana toliau viską saugojo iki 2016 m. Kai į Montrealį iš Toronto atvyko Aleksandras Valavičius, Kanados lietuvių muziejaus – archyvo savanoris su paroda, jam Joana Adamonytė pasakė apie šiuos istorinius daiktus. Aleksandras nudžiugo, kai sužinojo, kad Adamonių šeima juos dovanos archyvui. Po kelerių mėnesių, atvykęs čia kita proga rinkti medžiagą archyvui, Aleksandras nuvežė tą akmenį ir dokumentus į Anapilio sodybą, į muziejų – archyvą. Akmenį teko sumažinti, kad nebūtų toks sunkus (tai sumaniai padarė skulptorius Kęstutis Kesminas). Tikriausiai kuria nors proga istorinį akmenį ir rastuosius dokumentus galėsime pamatyti muziejaus parodoje.

(Montrealis, Que.)

S. Žemaičio ntr.

Vytautas Jonas Šliūpas gimė 1930 m. spalio 24 d. Palangoje žinomo aušrininko, pirmojo Palangos miesto burmistro dr. Jono Šliūpo ir Grasildos Grauslytės-Šliūpienės šeimoje. Deja, vos keturiolikos metų berniukas 1944 m. kartu su tėvais pasitraukė į Vakarų. Teko glaustis Austrijos, vėliau Vokietijos DP stovyklose, kur labai greitai (1944 m. lapkričio 6 d.) išgyveno tėvo mirtį. Nebelikus vilties grįžti į tėvynę, kartu su mama 1947 m. persikėlė gyventi į JAV. Ten V. J. Šliūpas įgijo universitetinį išsilavinimą, baigdamas statybos inžinerijos (Ilinojaus technologijos institute) ir hidraulikos mokslus (Viskonsino universitete). Studijų metais dalyvavo jaunimo veikloje, buvo aktyvus skautas. Po studijų 1954 m. susituokė su būsimąja farma-

V. J. Šliūpas 1985 m. išėjęs į pensiją pasinėrė į lietuvišką veiklą: ėmė dirbti Amerikos lietuvių organizacijose, bendradarbiauti spaudoje. 1987 m. savo namuose San Franciske (Kalifornijoje) įsteigė savo tėvo vardu pavadintą „Aušrininko dr. Jono Šliūpo Archyvą“. 2005 m. spalio 13 d. buvo pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp Šiaulių universiteto ir Vytauto Jono Šliūpo. Pirmoji siunta į Šiaulių universiteto biblioteką atkeliavo 2009 m. sausio mėnesį. Tų pačių metų birželio 12-ąją įvyko oficialus aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvo atidarymas, kuriame dalyvavo ir jo steigėjas V. J. Šliūpas su žmona Vanda Šliūpiene. 2017 m. archyvą papildė jau penktoji siunta (prieš tai dokumentų dar gauta 2010, 2012, 2015 m.). Kaskart lankydamasis Lietuvoje V. J. Šliūpas atveždavo naujų rankraščių, eksponatų, kai ką perduodavo jo įgalioti asmenys.

II Pasaulinio karo pabaigoje V. O. Virkau su tėvais pasitraukė iš Lietuvos, gyveno Miunchene, ten 1949 metais baigė lietuvišką gimnaziją. Po poros metų Virkau šeima iš Vokietijos emigravo į JAV. Vytautas studijavo Čikagos dailės institute, 1955 m. gavo bakalauro, 1956 m. magistro laipsnį (tapyba, grafika). 1954-1964 m. dėstė YMCA (Krikščionių jaunimo asociacija) centre, 1961-1985 m. George Williams dailės kolegii-

Parengė V. Petrauskienė (Bernardinai.lt)

Naujiems
indėliams
siūlome

1.75%*

* Tik naujo indėlio
savininkas gauna
papildomai 0.25%.
Pasiūlymas
galioja ribotą laiką.
Nuošimčiai gali
keistis be įspėjimo.

TAUPOMOJI SĄSKAITA

RRSP ir RRIF PENSIJŲ FONDAI

RESP (Mokslo taupomoji sąskaita)

TFSA (Neapmokestinama taupomoji sąskaita)

Kasdieninių kintamųjų palūkanų **1.35%**

1 metų **1.70%**

2 metų **1.85%**

3 metų **2.00%**

4 metų **2.10%**

5 metų **2.25%**

1.5%

Kasdieninių
palūkanų
taupomoji
sąskaita

PASKOLŲ NUOŠIMČIAI

NEKILNOJAMO TURTO PASKOLOS

Atviras, kintamųjų palūkanų **3.40%**

5 metų uždarytas, kintamųjų palūkanų **2.90%**

1 metų pastovių palūkanų, atviras **3.04%**

1 metų **2.89%**

2 metų **2.94%**

3 metų **3.04%**

4 metų **3.19%**

5 metų **3.29%**

Komercinės kredito paskolos suteikiamos
pagal pareikalavimą

INVESTICINĖ SĄSKAITA

GIC INDĖLIAI

(Pelno padalinimas netaikomas)

1 metų **1.70%**

2 metų **1.85%**

3 metų **2.00%**

4 metų **2.10%**

5 metų **2.25%**

1 metų iškeičiamas **1.40%**

1 metų JAV dolerių **0.60%**

2.25%

1 metų GIC

Naujiems
indėliams

RIBOTAS KREDITAS SU
NEKILNOJAMO TURTO
UŽSTATU **3.60%** ir aukščiau

PARAMA

www.parama.ca

Visi pateikti nuošimčiai gali būti keičiami be įspėjimo

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

Palankūs nuošimčiai. Malonus ir sąžiningas asmeninis patarnavimas.

2975 Bloor W | 416-207-9239 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv-penk 9-8 | Šešt 9-1

1573 Bloor W | 416-532-1149 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv 9-6 | Penk 9-3.30 | Šešt uždaryta

PACE LAW FIRM
THE LEGAL EXPERTS

ADVOKATAS

Algis S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

- Ieškiniai dėl žalos, atsirandančios ryšium su kūno sužalojimu
- Imigracija į Kanadą
- Testamentai ir įgaliojimai

- Palikimų administravimas
- Nekilnojamo turto sandoriai
- Konsultacijos Lietuvos respublikos įstatymų klausimais

NAUJAS 300 The East Mall, 5th Floor, Toronto, ON M9B 6B7

ADRESAS Tel. 416 236-3060 • Fax 416 236-1809

Tinklapis www.pacelawfirm.com El. paštas alpace@pacelawfirm.com

 TEIRAUKITĖS PAS MUS!
affiliated

RIČARDAS ir RIMA DREŠERIAI
Affiliated Insurance Management Inc.

► visos draudimo paslaugos – namų, automobilio, komercinės, gyvybės
► konkurencinės kainos – pritaikysime planą Jūsų reikmėms
► dėmesingas pataravimas, lietuviškai arba angliškai

905-845-4201 ♦ 1-888-384-4444

www.affiliatedinsurance.ca ♦ rickd@affiliatedinsurance.ca
344 Lakeshore Road E., Suite A, Oakville, ON L6J 1J6

S.Vaitkevičius (1922-2017)

Netekome puikaus vadovo

2017 m. birželio 30 d. mirė Steponas Vaitkevičius, buvęs D.Britanijos lietuvių bendruomenės pirmininkas

S.Vaitkevičius gimė 1922 m. rugsėjo 9 d. Anykščių raj. Baigė mokytojų kursus ir mokytojavo Anykščių apylinkėse. 1944 m. su šeima pasitraukė į Vakarų. 1947 m. balandžio 27 d. atvyko į Angliją. Įsijungė į anglų katalikų skautų veiklą, 25 metus vadovavo Peterborough katalikams skautams, dirbdamas kompanijoje sąskaitininku. Devynerius metus buvo Europos rajono lietuvių skautų vadu. Apdovanotas skautų „Geležinio Vilko“ ordinu. Daug metų administravo skautų leidinį *Budėkime*. Aktyviai bendradarbiavo su lietuviška spauda pasaulyje. Ilgametis Lietuvių katalikų centro „Židinys“ patikėtinis, daugiau nei 20 metų vadovavo D.Britanijos lietuvių katalikų bendrijos veiklai. Tai

labai daug lietuviškai veiklai nusipelnęs asmuo, kuris daugybę metų nenuilstamai darbavosi, nepaisant garbaus amžiaus. Visada buvo geros nuotaikos ir pilnas optimizmo, galintis surasti ir pasiūlyti praktiškus, draugiškus ir suprantamus sprendimus visais atvejais. Sulaukęs garbingo 94 metų amžiaus, Steponas Vaitkevičius buvo Lietuvos užsienio reikalų ministerijos apdovanotas „Lietuvos diplomatijos žvaigžde“. Liūdi žmona Olga, vaikai, vaikaičiai ir provaikaičiai. Doro, sąžiningo Lietuvos ažuolo, aktyviai besirūpinusio ne tik Lietuvos, bet ir žmonos tėvynės, Ukrainos, ateitimi, atminimas ilgam išliks kiekvieno jį pažinojusio širdyje.

Dr. Darius Furmonavičius, D.Britanija

Ką sodinti kapinėse

Ne vieną kartą buvo rašyta apie peraugusių medžių šalinimą Šv.Jono lietuvių kapinėse. Daugiausia jų, kurie augo prie sekcijų kampų, buvo pašalinta, kadangi labai kenkė kapinių tvarkai. Nesustabdomai krintantys pušų spygliai ne tik kad neleisdavo tinkamai žolei augti, bet ir sakai apvarėdavo paminklus. Palindusios medžių šaknys ne tik iškilnoja paminklus, bet taip pat gadina kapinių kelius, asfalto dangą. Šeimų nariai, kurių artimieji yra palaidoti prie medžių, dažnai prašo pašalinti medžius, taip pat paskirdami auką kirtimo išlaidoms sumokėti. Ne paslaptis, kad šalinant medžius susidaro nemažos išlaidos, o samdant medžių šalinimo specialistus kainuotų daug pinigų. Kol dar jėgos leidžia, savomis pastangomis pašaliname medžius už penktadalį išlaidų, kurios susidarytų samdant specialistus.

Pastaruoju metu buvo nukirsti medžiai prie tvoros su kaimynystėje esančiomis kapinėmis. Patvorio eilėje galima pastebėti pakrypusius paminklus, po kurių pamatais palindusios šaknys augdamos kasmet paverčia paminklą, todėl nutarta pašalinti tuos medžius. Didesni medžiai remiasi į kaimyninių kapinių tvorą ir ją stumia. Į kai kuriuos medžius yra įaugusios tvoros vielos. Nukirtus medžius, atsiranda tuštuma, bet kitos išeities nėra. Geriausia būtų pasodinti tinkamus žemaūgius medelius, kurie uždengtų susidariusią tuštumą. Anksčiau, nupjovus pusiau išdžiūvusį medį, vienas žmogus reikalavo parodyti kapinių priežiūros valdybos posėdžio protokolą, kuriame būtų įrašytas nutarimas pašalinti medį. Tokie nutarimai protokole nerašomi. Dauguma medžių nu-pjaunami prašant žmonių, kurių artimieji prie tokių medžių palaidoti, sutikimo. Medžiai nupjaunami mūsų nuožiūra, jei matome, kad medis netinkamas arba daro žalą pamin-

klams. Labai prašome nedaryti mums priekaištų dėl mūsų pastangų, šalinant medžius; anksčiau ar vėliau vis vien reikės tai padaryti.

Kapinėse yra nemažai peraugusių tujų, kurios stumia paminklus iš vietos. Suradę palaidotųjų artimuosius, parodome, kas darosi. Kapinėse yra vienintelis magnolijos medis, kuris savo kreivu kamienu remiasi į paminklą. Jei ateityje nebus kas nors padaryta, paminklas bus nustumtas nuo pamatų. Yra ir daugiau tokių kapų, kuriuos reikia sutvarkyti, bet kol kas laukiame,

Aut. nuotraukose: didelių medžių daromos bėdos kapavietėms ir paminklams

kad tai padarytų patys kapaviečių savininkai. Netvarkingai atrodo apieisti ir neprižiūrimi krūmai prie paminklų. Jie dažnai uždengia ne tik vieną paminklą, bet ir šalia esančius. Tokiu atveju medžiai yra šalinami ir be savininkų sutikimo. Yra arti paminklo neseniai pasodintų dideliais užaugančių medžių. Tai neapgalvotas veiksmas, nes medis užaugęs darys tokią pačią žalą, kokią dabar daro prieš penkiasdešimt metų sodinti medžiai. Siūlyta ne kartą ir toliau siūloma nesodinti aukštaūgių medžių. Yra gražių medelių, kurie neauga į aukštį, juos lengva prižiūrėti ir esant reikalui iškirsti, kad būtų galima pasodinti naujus.

Girdima pasisakymų, kad pavasarį kapinėse viešpatauja pienės, o vasarą įkyri žolė, angliškai vadinama „Crabgrass“. Šiais laikais yra valdžios uždrausta naudoti chemikalus piktžolėms naikinti, todėl jos nesuvaldomai plinta. Jeigu visi, tvarkydami kapavietes, piktžolės išrautų – jos nesiveistų, visa aplinka būtų tvarkingesnė. Tai ne tik mūsų bėda – tą patį galime matyti ir kaimyninėse kapinėse.

Anksčiau, ruošiant pamatus paminklams, betonai buvo pilamas lygiai su žemės paviršumi. Taip darant

augančių medžių šaknys palisdavo po paminklu ir storėdamos pakeldavo paminklą. Norint išvengti šios problemos, pastaruosius keletą metų sugalvota padaryti rėmelius iš lentos ir padaryti pamatą pusantro colio virš žemės.

Kapinėse yra šiukšlių dėžė, tačiau ne visi ja pasinaudoja. Randame paliktų šiukšlių prie kelių, daugiausia prie vandens kranų arba patvoriuose. Matosi paliktų senų vainikų ir kitokių šiukšlių po medžių šakomis šalia koplyčios. Tai kapinių darbininkui sudaro papildomo darbo. Nepatingėkite nueiti iki šiukšlių dėžės.

Kapinės yra mūsų pasididžiavimas, todėl visų mūsų pareiga jas gražinti ir tvarkingai prižiūrėti.

Vytautas Pečiulis,
Šv. Jono kapinių
priežiūros valdybos vardu

Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE, ETOBICOKE
ir MISSISSAUGOJE

SMITH MONUMENT CO. LTD
(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

MARGUTIS Parcels
48 Hamptonbrook Dr., Toronto, ON, M9P 1A1

PARCELS TO LITHUANIA

For free pick up in your area call VIKTOR at
Tel: (416) 233-4601

For pick up in Wasaga call PETRAS at
Tel (905)-383-1650

OR EMAIL TO: pysanka.inc@gmail.com

RE/MAX
four seasons realty limited, brokerage
Independently Owned and Operated

Angie SALVAITIS
BROKER

DIRECT/TEXT: 705.446.6428
www.homesgeorgianbay.com

Sutton
Sutton West Realty Inc.
300-5415 Dundas St. W
Toronto, ON M9B 1B5

LINA TAYLOR
Sales Representative

Jei galvojate pirkti ar parduoti namą ar butą, skambinkite ir aš mielai jums padėsiu

Tel. 416-574-4717 (nešiojamas)
416-236-6000 (staigos)

Lina-Taylor@hotmail.com
www.suttonwestrealty.com

Įamžinkime J.Govėdo kūrybą

**Muz. Jonas Govėdas
(1950-2005)**

Jau praėjo daugiau kaip 15 m. nuo atsisveikinimo su a.a. muz. Jonu Govėdu.

Jo netektis Toronto muzikiniame gyvenime paliko didelę spragą. Nuo pat jaunų dienų jis dalyvavo lietuvių muzikinėje veikloje, akompanuodamas, paskui vadovaudamas lietuvių chorams: Toronto „Varpui“, vyrų chorui „Arui“, Hamiltono

mergaičių chorui „Aidui“ ir daugelį dešimtmečių Šv. Jono, vėliau Lietuvos kankinių parapijos chorui. Toronto lietuvių mišriam „Volungės“ chorui akompanavo nuo pat įsteigimo. Retas koncertas vyko be jo, talentingo pianisto, įnašo.

Įstojęs į Toronto universitetą, Jonas pradėjo harmonizuoti lietuviškas dainas, suteikdamas joms naujoviško, šiuolaikiško skambesio. Dar vėliau pasirodė jo originalūs, labai mėgstami ir laukiami kūriniai. Deja, per anksti mirtis jį atėmė iš mūsų ir užgniaužė jo besiskleidžiantį kompozitoriaus talentą.

Šiuo metu yra paruoštas spausdinimui Jono Govėdo muzikinės kūrybos rinkinys. Dalia Viskontienė surinko jai prieinamas natas. Lietuvos muzikai A.Kriūnas ir N. Sinkevičiūtė, įvertindami Jono įnašą į lietuvišką muzikinį

lobyną, sutiko suskaitmeninti turimus rankraščius, kartais naudodami tikrai garsines priemones. Tai turėtų būti daugiau giesmių, dainų bei originalių šio talentingo kompozitoriaus kūrinų knyga. Tai puikus a.a. Jono Govėdo pagerbimas ir įvertinimas ir turtingas įnašas visai lietuviškai muzikinei visuomenei.

J.Govėdo kūrybos knygai išleisti renkamos aukos. Visi aukotojai bus įrašyti knygoje, aukojusiems bus išduodami kvitai nuo mokesčių. **Aukos priimamos iki spalio 15 d., čekius rašyti Volunge Inc.** Lietuvos kankinių parapijoje aukas galima įteikti Giedrei bei Rimui Paulioniams, kitur – Janet Kriščiūnienei, Ilonai Tarvydienei, Laimai Underienei.

Laima Underienė

Mokslo metų pradžios šventė “SVEIKS, RUDENĖLI!” RUGSĖJO 30 D., ŠEŠTADIENĮ,

Anapilio lietuvių sodyboje, 2185 Stavebank Rd., Mississauga

Toronto Maironio ir Hamiltono M. Valančiaus mokyklų mokinius ir visus vaikus, kurie nelanko lietuviškos mokyklos, bei visus tėvelius kviečiame į Anapilio lietuvių sodybą ir Lietuvos kankinių parapiją, kur vyks mokslo metų pradžios šventė „Sveiks, Rudenėli!“ ir šeštadienio pamokos.

9.15 v.r. visi renkams Anapilio didžiojoje salėje, kurioje mokyklos dieną kartu pradėsime Kanados ir Lietuvos himnais. Po jų – pamokos *Tėviškės žiburių* redakcijoje, Kanados lietuvių muziejuje-archyve, Šv. Jono lietuvių kapinėse, veiks rankdarbių ratelis.

11.30 v.r. Lietuvos kankinių šventovėje visi dalyvausime Mišiose, kurių pabaigoje vaikams bus išdalinta visai šeimai skirta užduotis „Dovana Lietuvai“.

12 v.d. parapijos salėje bendri lietuviško maisto pietūs, vaikai ir mokytojai bus pavaišinti nemokamai.

Šventės ir pamokų rengėjai

MARLATT FUNERAL HOMES

Marlatt laidotuvių namai jau daug metų
teikia aukštos kokybės paslaugas
erdviose patalpose

*Mes jaučiamės naudingi galėdami ir
toliau teikti paslaugas*

HAMILTONO LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

**615 Main Street East
Hamilton 528-6303**

**195 King Street West
Dundas 627-7452**

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian

1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1

Fondas
Foundation

Tel: 416-239-9889
klfondas@on.aibn.com

Jūsų aukos Kanados Lietuvių Fondui užtikrins nuolatinę paramą lietuviškai veiklai bei lietuviybės išlaikymui Kanadoje.

**Šiais metais Fondas paskyrė
KRETINGOS ir ROMUVOS
stovykloms**

iš viso \$22,000

Aukotojams išrašome pakvitavimus pajamų mokesčių sumažinimui

Muzikinė popietė

Spalio 1, sekmadienį, 4 v.p.p. Toronto Prisikėlimo parapijos salėje rengiamas fortepijono muzikos koncertas. **Pianistė Ilona Damašiūtė-Beres** kviečia pasiklausyti Beethoven, Debussy, Chopin, Ravel kūrinų fortepijonui.

Bilieto kaina \$15, vaikams (iki 12m.) - \$5. Inf.

ROYAL LEPAGE

*Jei norite pirkti ar parduoti
namą, ar gauti informaciją,
prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai
patarnauti.*

Lina Kuliavas

Toronto, ON

416-762-8255, 416-616-1600 (cell)

email: lina@kuliavas.com

website: www.LinaKuliavas.com

**Padėsiu parduoti
ar nupirkti
namą ar butą**

Mielai ir sąžiningai patarnausiu

JURGIS KULIEŠIUS M.Eng.,

Jerzy Kulesza
Sales Representative
Sutton West Realty Inc.,
416.236.6000

kuleza@sympatico.ca
kulezahomes.com

Tel. tiesiogiai:
416.568.1604

Waterside
DENTAL

9th Line
DENTAL

Dr. Gintarė Sungailienė

(905) 271 7171

1252 Hurontario St.
Mississauga, L5G 3H3
www.watersidedental.ca

(905) 785 3900

3945 Doug Leavens Blvd.
Mississauga, L5N 0A5
www.9thlinedental.ca

LEDAS
REFRIGERATION

Air Conditioning & Heating

Oro vėsinimo ir šildymo sistemų
PATIKRINIMAS • IŠVALYMAS • PAKEITIMAS

Skambinti **R. Jareckui**
Tel. **416-825-3328**

ANAPILIO parapijos žinios

• Rugsėjo 17 d. įvyko Lietuvos kankinių parapijos metinė šventė. Šia proga Toronto vyskupas pagalbininkas John Boissonneau kartu aukėjo iškilmingas Mišias, kuriose kun. Nerijus Šmerauskas buvo įvesdintas parapijos klebono pareigoms. Dalyvavo daug lietuviškųjų parapijų atstovų ir dvasininkų iš Kanados ir JAV. Po pamaldų šoko "Gintaro" studentų grupė, vyko vaisės, po jų – aktorės Ilonos Balsytės ir muziko Martyno Kuliaivo koncertas.

• Iš Lietuvos gauta paroda su nuotraukomis ir aprašymu gyvenimo kankinio arkivyskupo Teofiliaus Matulionio, kurio paskelbimo palaimintuoju metus šiemet švenčiame. Pasibaigus rugsėjui paroda iš Lietuvos kankinių šventovės bus perduota Prisikėlimo parapijai Toronte.

• Rugsėjo 10 d. Lietuvos kankinių šventovėje per Mišias buvo melstasi ir dėkota už klebono pareigas baigusio kun. Vytauto Staškevičiaus tarnystę Lietuvos kankinių parapijoje.

• Prašome tėvus užrašyti savo jaunimą pasiruošimo pamokoms Pirmajai komunijai ir Sutvirtinimo sakramentui sekmadieniais zakristijoje, o kitu metu skambinti į parapijos raštinę tel. (905) 277-4320. Pamokos prasidės lapkričio 12, sekmadienį, po Mišių.

• Dėkojame Kaišiadorių vyskupui Jonui Ivanauskui už Lietuvos kankinių parapijai padovanotus raudonus Mišių arnotus, kurie dr. Raimundo Zabieliausko finansavimu yra specialiai pagaminti T. Matulionio garbei jo paskelbimo palaimintuoju Vilniuje išskilmės.

• Parapijos tarybos susirinkime yra nutarta vietoj anksčiau išardytų senų sukilusių ir pavojingų laiptų įrengti naujus, stiprius ir saugius metalinius laiptus, kurie nuo parapijos mašinų aikštės veda į šventovę ir į *Tėviškės žiburių* redakciją. Tai sudarys nemažas išlaidas, todėl prie šio labai reikalingų laiptų atstatymo prašome prisidėti savo aukomis.

• Parapijos raštinėje atnaujina ryšių sąrašą, todėl prašome atsiųsti el.laišką į parapijos raštinę adresu likanakiniai@gmail.com. Savo laiške nurodykite šeimos narių vardus, pavardes, el. pašto adresus, namų ir nešiojamo tel. numerius bei kitus ryšius.

• Lietuvos kankinių šventovėje rugsėjo 24, sekmadienį, Mišios 10 v.r. – už a.a. Justiną Zubricką. Spalio 1, sekmadienį, Mišios 10 v.r. už a.a. Oną Baliūnienę (XXXVI metinės).

Vasagoje rugsėjo 24, sekmadienį, Mišios 2 v.p.p. už a.a. Igną ir Boleslovą Liegus. Spalio 1, sekmadienį, Mišios 2 v.p.p. už a.a. Rimą, Danutę, Oną Liegus; Juozą ir Veroniką Mykolačius; Oną Bliskienę.

Delhi rugsėjo 23, šeštadienį, Mišios 2 v.p.p. už a.a. Eleną Kerienę.

TORONTO

PRISIKĖLIMO parapijos žinios

• Spalio 2 d. Šv. Pranciškaus diena; spalio 20-21 d.d. naudotų drabužių ir daiktų išpardavimas; spalio 28 d. parapijos vakarienė; lapkričio 1 d. Visų šventųjų diena; lapkričio 5 d. Vėlinės, kapinių lankymas; lapkričio 12 d. stovyklos "Kretinga" 35 – metis; gruodžio 3 d. skautų Kūčios; gruodžio 10 d. kalėdinės muzikos ir giesmių koncertas; gruodžio 15 d. stovyklos "Kretinga" adventinis susikaupimas.

• Prisikėlimo parapijos vakarienė spalio 28 d., 4.30 v.v. Mišios, 6 v.v. programa ir vakarienė. Meninę programą atliks "Tolimi Aidai", vyrų ansamblis iš Los Angeles, California. Jie taip pat giedos Mišiose. Bilieto kaina \$50.

Bilietai bus pradėti platinti rugsėjo 24, sekmadienį, po Mišių, parapijos kavinės prieangyje, taip pat bilietus galima įsigyti pas Ritą Grybienę tel. 416-234-5982 arba el.paštu ritagrybas@gmail.com. Kviečiame visus gausiai dalyvauti.

• Sveikiname Ava Sofia Comiso, Kylie Elizabeth Miniota, Brooklyn Elena Bell, įžengusias per Krikšto sakramentą į mūsų, krikščionių, bendruomenę. Džiaugiamės kartu su Jumis ir Jūsų šeimomis, prašome Dievo, kad laimingų kiekvieną Jūsų gyvenimo žingsnį.

• Mirties pranešimai: a.a. Valentinas Asevičius, 59 m. amžiaus. Palaidotas iš mūsų šventovės rugsėjo 6 d. Paliko tėvą Kęstutį, žmoną Shirley, dukrą Rachel, sūnų William, seserį Eglę ir krikšto mamą Susaną Lambertienę.

A.a. Benjaminas Gataveckienė, 87 m.amžiaus, palaidota iš mūsų šventovės rugsėjo 11 d. Paliko sūnus Frank, Arūną, Edmund ir Vytą su šeimomis, seserį Oną Jonuškaitę (seselę Loretą).

A.a. Algis Kiaupa, 91 m. amžiaus, palaidotas iš mūsų šventovės rugsėjo 12 d. Paliko žmoną Rimą, sūnėną Almį ir dukterėčią Audronę su šeimomis.

A.a. Kazimiera Žabienė, 91 m. amžiaus, palaidota rugsėjo 14 d. Paliko sūnus Romą ir Algį su šeimomis.

Amžiną atilsį duok mirusiems, Viešpatie.

• Rugsėjo 24, sekmadienį Mišios, 9 v.r. už Brough, Černiauskų ir Pranckevičių šeimos gyvus ir mirusius narius; 11 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; už a.a.Joną ir Emiliją Aleksas; už a.a.Juozą ir jo tėvus; už a.a.Klarą Stankus; už a.a.Mortą Milmantienę; už Čuplinskų, Matulionių ir Stonkų gyvus ir mirusius narius; už a.a.Algį Žemaitį; už a.a.Anicetą ir Eleną Prialgauskus.

• Spalio 1, sekmadienį, Mišios 9 v.r. už a.a.Joną Laimą Gataveckas; 11 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; už a.a.Vladą Vydmantą; už a.a.Mariją Valiulienę; už a.a.Mariją ir Bronių

IŠGANYTOJO parapijos žinios

• Rugsėjo 24, ši sekmadienį, 3 v.p.p., bus bendros pamaldos su anglų parapija, nes tą sekmadienį anglų parapija švenčia 70 m. gyvavimo jubiliejų.

• Spalio 15 d., 11.15 v.r., vyks Padėkos pamaldos; po jų Moterų draugija ruošia Padėkos pokylį „Vilnius Manor“ salėje. Norintieji dalyvauti prašomi paskambinti Kristinai Dambaraitei-Janowicz tel. 905-602-9231.

• Spalio 29 d. pamaldos 11.15 v. r.; po jų vyks labai svarbus visuotinis parapijos susirinkimas.

MAIRONIO MOKYKLOS ŽINIOS

• Sveikiname kleb. Nerijų Šmerauską ir linkime jam sėkmės ir Dievo palaimos naujose pareigose!

• Sveikiname mūsų naujas mokytojas ir padėjėjas: Sonatą Bancevičienę, Vintarę Skarupskaitę, Zitą Alkevičiūtę ir Nataliją Sendaitę.

• Dėkojame Prisikėlimo kredito kooperatyvui už aplankus ir "Paramos" kredito kooperatyvui už sąsiuvinius ir kitus reikmenis.

• Mūsų jaunesnieji mokiniai gavo "Pirmoko pasus" iš Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos. Dėkojame Virginijai Rinkevičienei, užsienio lietuvių skyriaus vedėjai.

• Visi kviečiami į mokslo metų pradžios šventę, "Sveiks, Rudenėli!" rugsėjo 30 d., 9.15 v.r. – 12 v.d. Anapilio lietuvių sodyboje. Dalyvaus mūsų ir Hamiltono lietuvių vysk. M. Valančiaus mokyklos.

• Mūsų mokyklos svetainė – maironio.mokykla.net

Živilė

Aukštesniųjų

lituanistinių kursų žinios

Ved. Brigita Ručinskienė praneša, kad pamokos prasidės rugsėjo 23 d., 9 v.r., *Our Lady of Peace* mokykloje, 70 Mattice Ave., Etobicoke. B.Ručinskienės tel. (416) 536-8084, el. p. adresas rucinskien@yahoo.ca

Inf.

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ ŽINIOS

Rugsėjo 8-9 d.d. Lietuvių Namuose vyko rudens išpardavimas, kuriame nuoširdžiai dirbo gausus būrys savanorių talkininkų. Lankytojai taip pat noriai vaišinosi LN šeiminkinių pagamintais patiekalais, savanorių atneštais pyragais. Visų talkininkų ir daiktus išpardavimui paskyrusių žmonių dėka Toronto LN izdas papildytas daugiau kaip \$5,000. Dėkojame visiems ir kviečiame taip pat prisidėti prie kalėdinės mugės, kuri bus rengiama gruodžio mėnesį.

Rengėjų komitetas

Matusevičius; už a.a.Antaną Pacaitį; už a.a.Marijoną ir Bronių Danilevičius; už a.a.Algį Žemaitį; už a.a.Anicetą ir Eleną Prialgauskus.

MONTREAL

AUŠROS VARTŲ PARAPIJA

Dėkojame Father Joseph Powers, OFM, kuris rugsėjo 17 d. aukėjo Mišias mūsų šventovėje. Klebonas buvo išvykęs į Mississaugą, ON, kur dalyvavo Lietuvos kankinių parapijos naujojo klebono Nerijaus Šmerausko įvestuvėse. **Inf.**

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

Dėkojame kun. Joseph Powers, OFM, kuris, rugsėjo 17 d. pavaduodamas išvykusį kleboną Paulių Mališką, aukėjo Mišias Šv. Kazimiero šventovėje. Taip pat dėkojame Zigmui Skučui, kuris vežiojo kun.J.Powers.

Sveikiname muz. Aleksandrą Stankevičių, kuris po atostogų grįžo vargonuoti per Mišias mūsų šventovėje, ir choro administratore Jannie Benienę, kuri paruošia giesmes chorui. **JA**

Liepos 16 d. Šv. Kazimiero parapijos Šv.Onos draugija šventė savo globėjos šventę. Ta proga po Mišių šventės komitetas paruošė šiltus pietus, po jų - turtingą saldžiųjų skanumynų stalą. Rengėjos prie stalo (iš k.): Lucy Mikalajūnienė, Linda Visockytė-Poole, Mary Ženaitienė ir Helen Kurylo-Porter **Ntr. Pat Pingitore**

Šventėje dalyvavo nemažai draugijos narių ir svečių. Prie stalo sėdi (iš k.) Joana Blauzdžiūnienė, Julie Norkeliūnaitė-Hanusiak, Romas Matulevičius (svečias iš Lietuvos); stovi (iš k.) Alice Skrupskytė, Vida Lietuvninkaitė, Nijolė Matulevičiūtė-Šukienė, Pat Pingitore, Roma Lietuvninkaitė-Pingitore, Ken Porter **Ntr. A.Mikalajūno**

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

LITERATŪROS FESTIVALIS TORONTE

Rugsėjo 24 d. Toronte Harbourfront Centre jau 28-ąjį rudenį knygų mylėtojus į susitikimą kviečia rašytojai, leidėjai, knygų dailininkai. Čia

REIKALINGI turintys darbo patirtį ir teisę dirbti (turintys SIN) dažytojai. Dirbama pagal atskiras užduotis. Būtina turėti automobilį, darbo įrankius. Skambinti darbo dienomis (pirm.-penkt.), telefonu 905-814-8629 7 v.r- 5 v.p.p.

vyks didžiausias Kanadoje literatūros festivalis *The Word on the Street*, kuriame dalyvauja beveik 200 autorių. **Inf.**

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416-588-2808 x 26 dienos metu.

PROFESIONALUS dantų valymas Jūsų namuose. Priimamas draudimas. <http://www.athomesmile.com> / 416-388-8723 Inga.